



## Hvala za podporo!

V SDE in Sindikatu RTH menimo, da je slaba udeležba na referendumu o financiranju izgradnje TET 3 dokaz, da ljudje niso hoteli odločiti o tej veliki naložbi in so to raje prepustili vladi in državnemu zboru. Zelo dobra udeležba in glasovi ZA v Zasavju pa po našem mnenju kažejo, da Zasavci to občutijo kot skupen problem. Zavedajo se, da bi investicija omogočila začetek spreminjanja neugodnih gospodarskih razmer in konec nazadovanja našega območja.

Glede na vse obljube, ki so jih pred referendumom dajali nasprotniki graditve nadomestne elektrarne, pričakujemo, da bodo začeli čimprej udeležati izrečeno.

**Iztok Cilenšek, podpredsednik SDE in predsednik Sindikata RTH**

Za nas energetike in rudarje je dobro tudi to, da sta vlada in ministrstvo za gospodarstvo povedala, da naša država potrebuje novo elektrarno in da bo zanjo torej treba poiskati alternativne možnosti graditve. Pričakujemo, da bodo te možnosti čimprej proučili, da bi bilo o njih lahko pravočasno odločeno in da investicija ne bi preveč zamujala.

Rezultat referendum je tak, kot je. Zaradi tega rezultata v SDE in Sindikatu RTH nismo vrgli puške v koruzo.

Za sodelovanje in pomoč se zahvaljujemo vsem sindikalnim kolegom, še posebej kolegom v Zvezi, na območjih in v sindikatih drugih dejavnosti. Upamo, da bomo tudi prihodnjič, ko bo šlo za neposredne interese zaposlenih, našli skupni jezik.

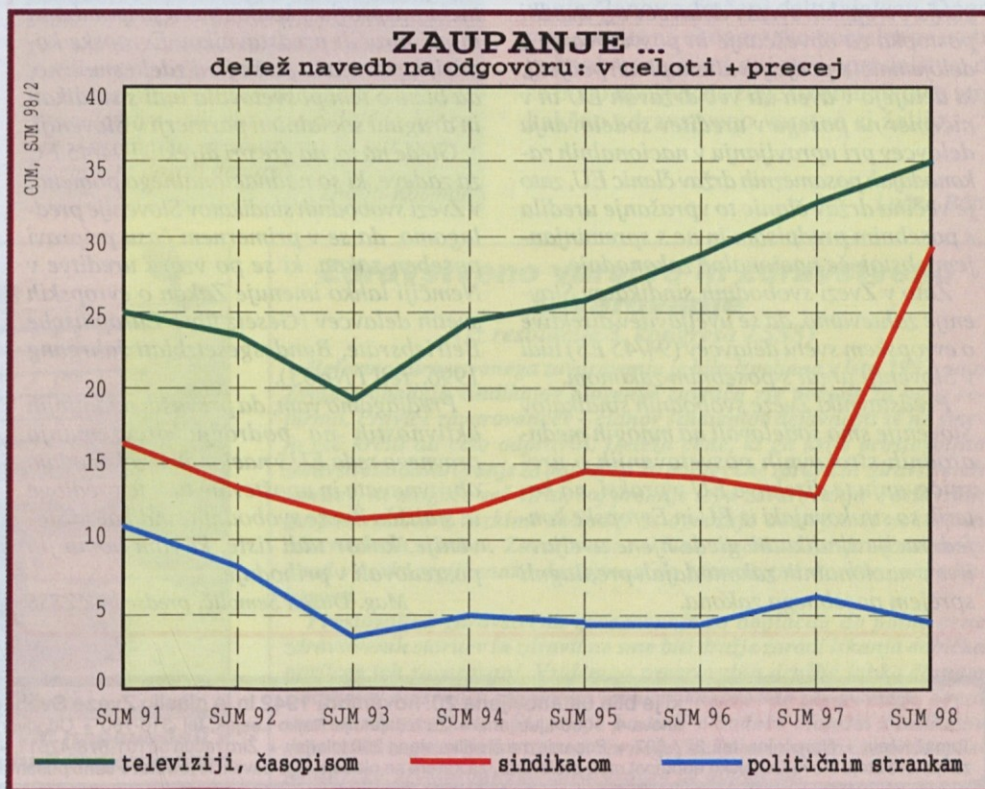
## Sindikatom zaupa šestkrat več ljudi kot političnim strankam

Funkcionarji in strokovnjaki Svobodnih sindikatov so se to sredo seznanili z rezultati raziskave Slovensko javno mnenje 98. Izsledke sta predstavila Niko Toš, predstojnik Centra za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij pri Fakulteti za družbene vede, in njegova sodelavka Brina Malnar.

Iz zajetnega svežnja podatkov smo za objavo izbrali tabelo, ki kaže zaupanje anketiranih v medije, sindikate in politične stranke. Čeprav so podatki dovolj zgovorni, poudarimo, da je zaupanje v sindikate v zadnjem letu porastlo za okroglih sto odstotkov. V primerjavi s političnimi strankami sindikatom zaupa šestkrat več anketirancev.

Vzrokov za to pozitivno spremembo odnosa ljudi do sindikatov je verjetno več. Enega od njih lahko iščemo v javni in množični konfrontaciji sindikatov s predlagatelji pokojninske in drugih reform. Izsledki raziskave bi lahko bili tudi smerokaz, da je treba na tej poti vztrajati, saj bomo v Sloveniji le s čvrsto pozicijo sindikatov prišli do znosne pokojninske reforme. Sploh pa je pred nami tudi reforma zdravstvenega zavarovanja, o kateri pišemo na drugem mestu.

F. K.





## Državnemu zboru Republike Slovenije Vladi Republike Slovenije

# O evropskih svetih delavcev sprejmimo poseben zakon

Vlada RS je na podlagi sklepa, ki ga je na 29. izredni seji ob obravnavi rednega poročila Komisije ES sprejel Državni zbor RS, sprejela operativni koledar ukrepov za odpravo zaostankov pri vključevanju RS v Evropsko unijo iz leta 1998 in dela v letu 1999.

Operativni koledar ukrepov vsebuje pregled zakonov, pristojno ministrstvo, naziv zakona, fazo, v kateri je zakon, oz. rok predložitve v državni zbor, predvideni rok sprejema v državnem zboru ter prikaz nujnosti in načina sprejemanja posameznih zakonov.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo z velikim presenečenjem ugotovili, da je Vlada RS v "Pregled zakonov, ki izhajajo iz kratkoročnih prioritet Partnerstva za pristop" pod zaporedno številko 54 vključila tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, ki naj bi bil predložen v državni zbor v drugem tromesečju 1999, njegov sprejem pa je predviden v četrtem tromesečju istega leta. Partnerstvo za pristop ne zahteva uveljavitve te direktive v nacionalni zakonodaji kot prednostno nalogo. To je tudi edini od 60 predvidenih zakonov v tem pregledu, pri katerem ni navedenega pristojnega ministrstva.

Direktiva EU 94/45 EC z dne 22. septembra 1994 o evropskih svetih delavcev ureja pristojnosti in naloge na področju oblikovanja evropskih svetov delavcev oz. uvedbi postopka za obveščanje in posvetovanje z delojemalci v podjetjih ali skupinah podjetij, ki delujejo v dveh ali več državah EU in v ničemer ne posega v ureditev sodelovanja delavcev pri upravljanju v nacionalnih zakonodajah posameznih držav članic EU, zato je večina držav članic to vprašanje uredila s posebnim predpisom in ne s spreminjanjem obstoječe nacionalne zakonodaje.

Zato v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije zahtevamo, da se uveljavitev direktive o evropskem svetu delavcev (94/45 ES) tudi v Sloveniji uredi s posebnim zakonom.

Predstavniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije smo sodelovali na mnogih mednarodnih strokovnih posvetovanjih o urejanju te direktive EU in Evropske konfederacije sindikatov glede njene uveljavitve v nacionalnih zakonodajah predlagali sprejem posebnega zakona.

S tem v zvezi posebej poudarjamo, da so tudi predstavniki Evropske komisije na bilateralnem screeningu o socialni politiki in zaposlovanju, ki je potekal od 26. do 28. oktobra 1998, prav glede tega vprašanja dali konkretne pripombe in slovenski delegaciji priporočili, naj Slovenija pri uveljavitvi direktive o evropskem svetu delavcev, sprejme poseben zakon, "ker gre v tem primeru za nadnacionalno urejanje pristojnosti in nalog" (navedba v zapisniku). O tem so nas informirali predstavniki Evropske konfederacije sindikatov, te pripombe pa so zapisane tudi v zapisniku s tega screeninga, ki ga je podpisala vodja 13. delovne skupine Nataša Belopavlovič.

Tudi pretežni del slovenske stroke se nagiba k sprejemu posebnega zakona glede tega vprašanja, razen seveda tistega dela, ki javno nasprotuje delavski participaciji in ki pri uveljavljanju te direktive v nacionalno zakonodajo vidi predvsem možnost za sprejem tistih sprememb Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, ki pomenijo bistveno znižanje uzakonjenih pravic delojemalcev, kar pa nima nobene zveze s to direktivo.

Kljub navedenemu je Vlada RS v sprejetem operativnem koledarju ukrepov za odpravo zaostankov pri vključevanju RS v Evropsko unijo predvidela sprejem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (na izredni seji državnega zbora), kar je v direktnem nasprotju s konkretnimi pripombami in priporočili predstavnikov Evropske komisije, prav tako pa se ji ni zdelo smotno, da bi se o tem posvetovala tudi s sindikati in drugimi socialnimi partnerji v Sloveniji.

Glede na to, da gre pri direktivi 94/45 EC za zadevo, ki so nadnacionalnega pomena, v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije predlagamo, da se v primernem času pripravi poseben zakon, ki se po vzoru ureditve v Nemčiji lahko imenuje Zakon o evropskih svetih delavcev (Gesetz über Europäische Betriebsräte, Bundesgesetzblatt Jahrgang 1996, Teil I Nr 53).

Predlagamo vam, da pri vaših nadaljnjih aktivnostih na področju prevzemanja pravnega reda EU v nacionalno zakonodajo obravnavate in upoštevate tudi te predloge in stališča Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, kakor tudi tiste, ki vam bomo jih posredovali v prihodnje.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Sredi decembra 1998 je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek obiskal Klinični center v Ljubljani. Sredstva javnega obveščanja so poročala, da je bila takrat premieru predstavljena tudi obetajoča se reforma na področju zdravstva. Iz novinarskega poročila pa je bilo mogoče razbrati, da o reformi niso govorili predstavniki vlade, ampak vodstvo Kliničnega centra. Generalni direktor **Primož Rode** naj bi si kot enega od štirih stebrov prenove zdravstvenega varstva zamislil tudi povečanje obsega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in drugih oblik finančne soudeležbe državljanov. Za tako razvojno usmeritev pa naj bi bilo vse slovensko zdravstvo. V drugi polovici decembra so se v javnosti začele vrstiti novice o skorajšnji reformi zdravstvenega varstva. Prišel naj bi čas, ko naj bi bilo treba stvari znova spreminjati (po reformi iz leta 1992). Povsem jasno naj bi bilo, da bo v načrtovanih spremembah sistema zdravstvenega varstva okleščena sorazmerno širok obseg pravic iz zdravstvenega zavarovanja. Nekatere pravice naj bi bile iz obveznega prestavljene v prostovoljno zdravstveno zavarovanje, za katero se ve, da se napaja iz neto



Piše Lučka Böhm

plače. Po kakšnem ključu naj bi se to dogajalo, pa naj bi še ne bilo jasno. Razmišlja da se o ponovni uvedbi participacije k ceni zdravstvenih storitev in zdravil, ki je bila odpravljena po uvedbi prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v letu 1992. Razmišlja da se tudi o drugačni odmeri nadomestil plače v času bolniške odsotnosti z dela. Zdravnike naj bi omejili pri predpisovanju zdravil. Zavarovanje naj bi v bodoče krilo le še ceno osnovnih zdravil, za bolj luksuzna zdravila pa naj bi bilo treba doplačati. Bolniki v bolnišnicah naj bi v bodoče plačevali za prehrano (!). Marsikomu bi nujna operacija postala nedosegljiva. Zdravje torej le še za bogate?

Dejstvo je, da v Državnem zboru Republike Slovenije doslej še nihče od pooblaščenih predlagateljev ni predlagal reformiranja Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Kdo torej stoji za pobudami za novo reformo zdravstvenega varstva? Izjave generalnega direktorja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije **Franca Koširja** kažejo, da izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja ni pobudnik nove reforme zdravstvenega

varstva. Strategija Zavoda izhaja iz obstoječih predpisov in pravic.

Zato smo o pobudah povprašali državno sekretarko v ministrstvu za zdravstvo **dr. Dunjo Kosmač Piškur**; njeno ime je povezano s predstavitvami usmeritev za spremembe v zdravstvu. Seveda pa sindikate najbolj zanimajo pobude za črtanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Od tega je namreč odvisno, ali bo žep slovenskega delavca še lahko zagotavljal zdravljenje vsem potrebnim.

### Državni sekretarki smo poslali tale vprašanja:

1. Kdo zahteva novo reformo slovenskega zdravstvenega varstva?
2. Ali so bile pobude za reformo že formalno vložene?
3. Kaj naj bi se reformiralo?
4. V kolikšni meri naj bi ta reforma zajela tudi obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje?
5. Kakšni sta stališči vlade in ministrstva za zdravstvo do zahtev za novo reformo zdravstvenega varstva?

# O reformi zdravstvenega zavarovanja več vprašanj kot novih rešitev

**Dr. Dunja Kosmač Piškur nam je odgovorila takole:**  
**NAJPOMEMBNEJŠE UGOTOVITVE IN USMERITVE PRI SPREMEMBAH SISTEMA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA V SLOVENIJI:**

1. **Ugotovitev:** v Sloveniji imamo zelo dobro zdravstveno varstvo v primerjavi z državami v tranziciji, ki je povsem primerljivo z razvitimi evropskimi državami. Spremembe niso povezane direktno z vstopom v Evropsko unijo, vendar Evropska unija želi v svoji sredi socialno stabilne partnerje.
2. **Zakaj spremembe:** potrebne so zaradi dosežane globalnih ciljev slovenske države na področju socialnega in ekonomskega razvoja.
3. **Usmeritve pri spremembah:**

za zdravstveno varstvo se bomo morali dogovoriti, kako jih bomo pokrivali.

**C. Na področju pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja bo potrebno doseči visoko stopnjo usklajenosti glede vsebine obsega pravic zdravstvenih storitev, ne zdravstvenih storitev in izdelkov ter denarnih nadomestil in dajatev.**

**Zaključek:** Če hočemo v Sloveniji obdržati enako oziroma še boljše raven zdravstvenega varstva, potrebujemo nekaj več denarja in stabilno financiranje. Kako bomo to dosegli, je stvar dogovora in političnih odločitev. Vse odločitve v zdravstvu so politične, ker za vse, kar znamo in zmoremo in kar potrebujemo, ni dovolj denarja.

Dunja Kosmač

Veseli smo odgovora državne sekretarke, pa čeprav je manj jasn, kot bi si želeli. Predstavnica ministrstva za zdravstvo nam je potrdila, da na ministrstvu res razmišljajo o reformi zdravstvenega varstva, ki pa bo v največji meri usmerjena v urejanje zdravstva. Zdravstveno zavarovanje, kot temeljni element financiranja zdravstvenega varstva, je omenjeno večkrat. Predvsem gre za ločitev obveznega od prostovoljnega zavarovanja (ločitev vzajemne zavarovalne družbe za prostovoljno zdravstveno zavarovanje od nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja) in prepustitev prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja konkurenci na trgu. Če 7 % bruto družbenega proizvoda javnih sredstev za zdravstveno varstvo ne bo zadostovalo, bo manjkajoči denar potrebno pridobiti izven sistema javnih financ. V zvezi s tem so omenjeni delodajalci, ki da bodo morali prispevati več denarja za zdravstveno varstvo. Sicer pa se bo šele treba dogovoriti, kako pokrivati zdravstveno varstvo nad obsegom, ki ga krijejo javna sredstva.

V takšno formulacijo je brez dvoma zlahka uvrstiti tudi razmišljanja o ponovni uvedbi participacije. V odgovoru državne sekretarke predvsem pogrešamo, da se ministrstvu za zdravstvo ne zdi pomembno iskati dogovor s socialnimi partnerji o spremembah, ki so tako usodne za socialno varnost članov sindikatov in za pogoje poslovanja članov združen delodajalcev. Dogovor, sprejet na ekonomsko-socialnem svetu, je konkretniji od načelne opredelitve, da se bodo upoštevale želje uporabnikov o tem, kakšno zdravstveno varstvo si želijo.

Lučka Böhm



Bo reorganizacija zdravstva, ki so jo prvič napovedali v Kliničnem centru v Ljubljani, spremenila tudi življenje pred to največjo zdravstveno ustanovo?

## Zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje

(Iz resolucije 3. kongresa ZSSS)

Reforma zdravstvenega zavarovanja je bila izpeljana v letu 1992, zato Zveza svobodnih sindikatov Slovenije zavrača vse pobude za novo reformo. Pravice zavarovancev – članov sindikatov dejavnosti se ne smejo več krčiti ali celo odpraviti. Deleža cene, ki ga krije prostovoljno zdravstveno zavarovanje za doplačila do polne cene zdravil in zdravstvenih storitev, ni mogoče več širiti, saj premije tega zavarovanja v delavskih gospodinjstvih z nizkimi dohodki že ogrožajo dostopnost nekaterih zdravstvenih storitev. Zavarovanec – član sindikatov dejavnosti mora imeti v vsaki regiji enako dostopnost do zdravstvene storitve enake kakovosti.

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje za doplačila do polne cene zdravstvenih storitev in zdravil ne sme biti dražje zaradi iskanja dobička nosilcev teh zavarovanj. Vzajemna zavarovalna družba lahko članom sindikatov dejavnosti zagotavlja varno in kakovostno zavarovanje. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije bo tudi v bodoče članom sindikatov dejavnosti zagotavljala možnost varnega, kakovostnega in cenovno sprejemljivega prostovoljnega zavarovanja za doplačila.



# V Slovenskih železarnah je zdaj zadnji čas za pravo sanacijo

**Ta ponedeljek je bila na prvem programu TVS oddaja Dosje, v kateri so udeleženci obravnavali sanacijo Slovenskih železarn. Alberta Vodovnika, ki je tudi sodeloval, smo povprašali, kako ocenjuje dosedanje sanacijo in kakšne možnosti vidi za njen uspeh. Iz Vodovnikovih besed izhaja zlasti to, da je zaradi slabih izkušenj treba narediti večji zasuk. Spremembe bodo potrebne tako pri določanju ciljev, kot pri organizaciji Slovenskih železarn.**

Na prošnjo, naj komentira rezultate sanacije SŽ, je Vodovnik odgovoril:

»Poslovni rezultati Slovenskih železarn so izredno kritični. Za sanacijo, kot jo je določil parlament, začela pa se je že veliko prej, je šlo veliko denarja, ki pa ni pristal v železarnah, ampak v bankah in drugje. Železarne so prejele le toliko denarja, da so odplačevale dolgove, denarja za razvoj niso prejele nikoli. Vsaj nekatere železarske družbe so sedaj sposobne začeti razvojni cikel. Če jim država tega ne bo omogočila, bodo politiki in strokovnjaki lahko spet trdili, da se železarnstvo pri nas ne splača.

Izredno kritično moram oceniti dosedanje vodenje sanacije. Nekateri šefi so delovali bolj za stagnacijo kot za sanacijo. V železarnah smo izgubili več kot 10.000 delovnih mest, ki jih država ni nikjer nadomestila. Na šefovska mesta so prihajali ljudje brez razpisov in tudi referenc niso imeli. Ko so odhajali, pa za slabe rezultate niso bili odgovorni, celo visoke odpravnine so jim dajali. Prav ti ljudje so odgovorni, da so v stečaj odšle predelovalne družbe (Fiprom, Veriga, Plamen, VIP, Jeklovivarna), nekateri stečajni so bili povsem nepotrebni.

Zaradi vsega tega je po mojem mnenju treba na posameznih lokacijah postaviti ljudi, ki bodo koordinirali sanacijo družb, ki so med seboj povezane na več načinov.

Kritičen pogled na preteklost je potreben zlasti zaradi prihodnosti. Prepričan sem, da morajo v vladi, zbornici in pri drugih dejavnostih upoštevati naše ocene. Če jih ne bodo upoštevali, bom prepričan, da jim ne gre za sanacijo železarn, ampak le za čakanje, čudeži pa se ne dogajajo.

Z Evropsko unijo se bomo morali kmalu spopasti, čeprav sedaj z njo le simpatiziramo. S kolegi iz IG Metall Nemčije in avstrijskimi kovinarji se pogovarjamo o podpisu posebnega protokola, kakšen naj bi bil položaj zaposlenih v državah, ki želijo vstopiti v EU. Prepričani smo, da morajo tudi zaposleni v EU vstopiti s primerno ceno delovne sile, tudi v jeklarstvu mora biti ta cena točno ugotovljena.

Sprašujete me, ali naj bo cena delovne sile takoj višja. Menim, da to ni nujno, prepričan pa sem, da plače morajo biti večje. To pomeni, da mora za polnjenje proračuna država poiskati druge vire, plače so že pre-

obremenjene. Prepričan sem tudi, da naša država ne sme zmanjšati ravnih socialnih pravic, saj smo jih že pri prehodu iz prejšnje v sedanjo ureditev preveč izgubili. Zaradi tega imamo pri nas veliko preveč upokojevcev, nezaposlenih, tudi plače so po našem mnenju prenizke.

Če se povrnem k železarnam, moram izraziti prepričanje, da je sedaj čas za investicije. Če tega ne bomo naredili, mladi ne bodo dobili dela. Če ne bodo imeli dela, pa ne bodo mogli zaslužiti za preživetje. Vložki v železarne bi lahko že zelo kma-



**Albert Vodovnik, predsednik SKEI: Cena delovne sile je mogoče prava, le plače so prenizke.**

lu omogočili poslovanje metalurških družb s profitom, ne le brez izgube. Nadzorni svet Slovenskih železarn

mora skupaj z upravo, ki je zelo nepopolna (Borut Meh je odšel v Petrol takoj po tem, ko se je v SŽ dokazal), ugotoviti, kako so železarne kadrovske usposobljene. Posebej skrbno je treba oceniti sposobnosti vodilnih menedžerjev in vrhunskih strokovnjakov. Brez te ocene politiki nikoli ne bodo doživeli, da vodstvo SŽ ne bi poslušalo njihovih navodil. Potrebna je tudi ocena ustreznosti sedanje organiziranosti. Izkušnje kažejo, da vodenje sanacije iz Ljubljane ne more biti uspešno. Finance je treba torej spustiti na lokacije.

Kar zadeva rezultate dela SKEI moram povedati, da kolegi ne smejo več nasedati dnevni politiki. Na silo rojen sindikalni pluralizem je namreč naredil veliko škode. Ker enotnosti nismo mogli doseči, je vodstvo SŽ lahko delalo, kar je hotelo. Kljub vsem dogovorom in obljubam SKEI ni prejel potrebnih informacij, tudi sklepov nazornega sveta nam pogosto niso poslali. Nemožeče je, da je predstavnik delavcev v nadzornem svetu zavezan k molčečnosti. Zaradi vsega tega smo informacije prejemali po neuradnih kanalih, več kot od vodstva SŽ smo izvedeli od kolegov iz tujine. «

Franček Kavčič

## Lendavski Elektromaterial bo odpustil presežne delavce

V Elektromaterialu Lendava, kjer je zaposlenih 325 delavk in delavcev, bi morali po programu razreševanja trajno presežnih delavcev odpustiti 28 delavk in enega delavca. Zato sta sindikat SKEI in Neodvisnost v podjetju sredi minulega tedna pripravila sestanek z vodstvom podjetja, na katerega so povabili tudi vse prizadete. Na sestanku so sodelovali tudi predsednik SKEI Albert Vodovnik, sekretarka Lidija Jerkič in sekretar območnega odbora SKEI v Pomurju Pavle Vrhovnik. Skupaj so ugotovili, da je vodstvo podjetja program razreševanja trajno presežnih delavcev pripravilo skladno z veljavno zakonodajo, po kateri sindikat ne more preprečiti odpuščenja trajno presežnih delavcev. Kljub temu pa so udeleženci apelirali na vodstvo podjetja, naj si skupaj s sindikatom prizadeva za ohranitev čim večjega števila delovnih mest. Še posebej pretresljive so bile razprave prizadetih delavk. Večina med njimi je v Elektromaterialu zaposlenih že od 20 do 28 let in ne morejo ostati brez sredstev za preživljanje družin, saj imajo šolajoče se otroke.

Dan po omenjenem sestanku so se v Elektromaterialu ponovno sestali vodstvo podjetja, svet delavcev in vodstvo SKEI in Neodvisnosti. Na sestanku je direktor podjetja Štefan Šoš, ki mu za usodo delavk očitno ni vseeno, zagotovil, da si bo vodstvo podjetja

na vse načine prizadevalo najti nova naročila in tako zmanjšati število presežnih delavcev. Poleg tega pa bodo v Elektromaterialu število presežnih delavcev zmanjšali tudi, če se bo med letom število zaposlenih morebiti zmanjšalo zaradi kakšnih drugih razlogov (redne upokojitve, invalidske upokojitve, odselitve itd.). Računajo, da bi na ta način spisek trajno presežnih delavcev lahko zmanjšali za 8 do 10. Vendar pa vodstvo v celoti ne more odstopiti od razreševanja problema presežnih delavcev, saj so v celotnem prihodku Elektromateriala stroški dela kar 47-odstotni.

«Pokazalo se je, da tudi vodstvu podjetja ni vseeno, kako bo s prizadetimi delavci. Upam, da se bodo vodili po svojih najboljših močeh trudili, da bi bilo trajno presežnih delavcev čim manj,» pravi predsednica SKEI v Elektromaterialu Vera Tkalec. «Menim, da smo z omenjenimi sestanki vendarle vsaj delno dosegli tisto, kar smo želeli. Sindikati sicer ne moremo vplivati, da podjetje ne bi odpustilo trajno presežnih delavcev. Jasno in glasno pa smo povedali, da nam to ni všeč, ter na vodstvo podjetja apelirali, naj poskuša najti druge rešitve.»

Po besedah Vere Tkalec podjetje Elektromaterial posluje uspešno. «V lanskem letu smo prejemali delavci plače po kolektivni pogodbi. Dobili smo tudi regres za letni dopust, in si-

cer v dveh delih. Pred božičnimi in novoletnimi prazniki smo dobili tudi 10.000 tolarjev nagrade. Prav tako pa nam je vodstvo podjetja lani izplačalo razliko za manj izplačane plače iz preteklosti, saj smo se uspeli izvenodno poravnati,» pravi Tkalec. «Sindikati z vodstvom podjetja dobro in korektno sodelujemo, seveda pa tudi odkrito povemo, kaj nam ni všeč. Odpuščenje trajno presežnih delavcev je zagotovo ena od takšnih stvari.»

«Kljub temu, da imamo plače po kolektivni pogodbi, pa so prenizke in delavci z njimi nismo zadovoljni,» pravi Tkalec. «Prepričani smo, da bi bilo treba dopolniti panožno kolektivno pogodbo in dvigniti izhodiščno plačo.»

Delavci, bivši zaposleni in upokojenci pa so hkrati tudi 53-odstotni lastniki Elektromateriala. «Delavci smo dejansko v dvojni vlogi, saj si prizadevamo tudi za to, da bi podjetje poslovalo z dobičkom in delilo dividende.»

Trajno presežni delavci v Elektromaterialu bodo dobili sklepe na začetku februarja, nato pa bodo imeli pol meseca časa za morebitno pritožbo. Dokončne sklepe bodo verjetno dobili konec februarja, nato pa jim bo začel teči šestmesečni odpovedni rok, ki se bo iztekel do konca avgusta. Do takrat pa lahko vodstvo podjetja, tako vsaj upajo v sindikatu, morebiti najde tudi kakšno drugo rešitev. T. K.



# Bo Pirnat rešil Elmo

Okrožno sodišče v Ljubljani je 24. novembra začelo postopek prisilne poravnave nad dolžnikom Elmo Tovarno gospodinjstkih aparatov iz Črnuč. Delavci – od nekdanjih skoraj tisoč jih je ostalo še 97 – so se zaradi tega znašli v novih težavah. Pomoč so iskali pri sekretarju območne organizacije SKEI za Ljubljano Valterju Zavcu. Tam so tudi povedali, da so plače vse-skozi prejeli z zamudo. Plače za november pa so prejeli zmanjšane za dodatek za delovno dobo, tudi nadomestila za prevoz na delo in za prehrano med delom niso prejeli. Zaradi vsega tega so v hudi stiski, obremenjeni so tudi z negotovostjo, saj ne vedo, ali bodo lahko ohranili delovna mesta. Menili so tudi, da organizacija dela v Elmi ni dobra, saj pogosto nimajo dela in so zato na čakanju. Za svojega direktorja so dejali, da je nesposoben in da upajo le v človeka, ki je v zadnjem času postal največji lastnik Elme d. d. Gre za Pavla Pirmata, lastnika podjetja Kovinopasarstvo iz Ljubljane, Zvonarska 4.

Ko smo Pirmata poklicali, je najprej dejal, da bi o prihodnosti Elme in v njej zaposlenih delavcev lahko več povedal šele po vložitvi predloga prisilne poravnave. O tem naj bi sodišče odločalo čez dober mesec dni. Predlog izvedbe prisilne poravnave zato sedaj še ni priprav-

ljen. Kasneje se je premislil in pristal na pogovor.

Povedal je, da je 39-odstotni lastnik Elme, večji lastniki so še kapitalski in odškodninski sklad ter zaposleni. Premoženje Elme naj bi bilo ocenjeno na 35 milijonov mark. Nekaj premoženja je že prodanega, za kakšno ceno, Pirmat ni želel dati izjav. Nadaljnja prodaja premoženja, če naj bi Elma obstala, po Pirmatovem mnenju ni smiselna. Zadolženost Elme naj bi 7. novembra lani, ko je začel opravljati vlogo največjega lastnika, znašala 600 milijonov tolarjev. Za nemoteno proizvodnjo bi Elma potrebovala 300.000 do 500.000 mark.



Pred Elmo še vedno vihra zastava

S tem denarjem bi lahko kupovala material. Če bi drugi lastniki dali v Elmo toliko kot on (Pirmat), bi proizvodnja ne bila motena.

Kar zadeva plače, je pojasnil, da so bile za november manjše le zaradi tega, ker so bile izplačane kot zajamčene. Plače za december bodo spet normalne, zaposleni naj bi jih prejeli do konca januarja.

Če bo program prisilne poravnave to omogočil, bi Pirmat najraje obdržal skoraj vse zaposlene, zanesljivo pa vsaj 80 odstotkov. Velika večina delavcev in delavk je namreč dobrih. Bolniških pa je odločno preveč, saj je odsotnost zaradi tega razloga tudi več kot 20-odstotna. Na naše vprašanje, ali ni tolikšna bolniška odsotnost tudi reakcija delavcev na prenizke plače, je Pirmat odgovoril, da naj bi delavci, če s plačami niso zadovoljni, odšli delat

drugam. Da so prejemki tako nizki, mu je žal. Naš sogovornik tudi meni, da so razlike v prejemkih ljudi pri nas veliko prevelike, za kar naj bi bila kriva zlasti država.

Če bo sodišče potrdilo program prisilne poravnave, bo Pirmat zagotovil denar za obratovanje Elme – če ne bo šlo drugače, ga bo tudi zvohljal.

Kar zadeva direktorja Elme, je naš sogovornik prepričan, da je mož na mestu. Opravlja zlasti delo z bankami in sodiščem, brez njega bi bil največji lastnik, ki je tehnični strokovnjak, skoraj nemočen.

Pavel Pirmat nam je ob koncu pogovora dejal, da je njegov glavni cilj rešiti Elmo. Za razvoj pa bodo potrebni tudi drugi ukrepi, zlasti povezava z več partnerji.

Delavci so na pogovoru z Valterjem Zavcem govorili tudi o večletni agoniji Elme. Ker plač niso prejeli pravočasno, so delo večkrat spontano ustavili. Pravijo, da se je po ustavitvi dela denar vedno kmalu našel. Tako razmišljajo tudi sedaj, čeprav jim vsaj zaenkrat vliva upanje le največji lastnik. Tudi Pavel Pirmat nam je dejal, da upa, da se ni spustil v zadevo, iz katere ni izhoda.

Zdi se, da je medsebojno zaupanje treba ustvariti. Jasno je, od koga sta zaupanje in na njem temelječ socialni mir najbolj odvisna. Delavci, ki prejemajo tudi manj kot 40.000 tolarjev plače in morajo tudi to miloščino izsiliti, res nimajo prave izbire.

Franček Kavčič

# Prodaja Tama se politizira

Upniški odbor delniške družbe Tam in šestnajstih odvisnih družb v stečaju, ki ga vodi Drago Gajzer, je prejšnji teden v večino glasov podprl predlog stečajnega upravitelja Mirka Žagarja o prodaji celotnega premoženja Tama v stečaju. Po tem predlogu bo celotno premoženje Tama v stečaju prodano podjetju MTI Evropa za 10,5 milijarde tolarjev, o čemer smo v Novi Delavski enotnosti že poročali.

Podjetje MTI Evropa, registrirano je v Mariboru, je v 100-odstotni lasti podjetja M. Tam International iz Kalifornije v Združenih državah Amerike. Večinski lastnik tega podjetja pa je ameriški poslovnež indijskega rodu John Eapen.

Na seji upniškega odbora je bil tudi predsednik stečajnega senata okrožnega sodišča v Mariboru Karel Ferencak, ki je napovedal, da bo stečajni senat o predlogu stečajnega upravitelja sprejel odločitev do konca tega tedna.

Samo dan po seji upniškega odbora pa je vlada javnosti sporočila, da bo stečajnemu senatu predlagala, naj ameriški kupec pristane še na nekaj dodatnih pogojev. S kupoprodajno pogodbo naj bi se podjetje MTI Evropa zavezalo, da bo ohranjalo dejavnost, ki že sedaj poteka v podjetjih MPP, ki so v lasti Slovenske razvojne družbe in so proizvodne pro-

store in stroje najeli pri Tamu v stečaju. Prav tako naj bi se kupec zavezal, da bo ohranil 1600 do 1700 delovnih mest ter skrbel za investicijska vlaganja. Podrobnejši pregled dodatnih pogojev, ki jih predlaga vlada, naj bi pripravilo ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Dejstvo pa je, da bo o dodatnih pogojih odločal stečajni senat, saj vlada nastopa zgolj kot upnik. Z vladnim predlogom pa se menda ni strinjal podpredsednik Marjan Podobnik, ki je predlagal, da bi se v nakup Tama vključila država.

Ugibanj o tem, zakaj je vlada dodatne predloge predstavila dan po seji upniškega odbora, kjer je imel predstavnik vlade možnost svoje predloge predstaviti tudi neposredno stečajnemu upravitelju, drugim upnikom in predsedniku stečajnega senata, je zelo veliko. Nastal je namreč grenak priokus, da vlada ne spoštuje procedure, ki je predpisana z zakonom o stečaju.

Sicer pa Tam dolguje upnikom 36 milijard tolarjev, od tega 18 milijard tolarjev državi, 4,7 milijarde tolarjev delavcem in 3,2 milijarde tolarjev bankam. Če bo stečajni senat premoženje Tama prodal za 10,5 milijarde tolarjev, bo stečajni upravitelj iz kupnine najprej poravnal stroške stečaja, nato pa še obveznosti do delavcev in do bank. Država bi v tem prime-

ru dobila le okoli 2,6 milijarde tolarjev, nje-ne z obrestmi pa znašajo že 21 milijard.

Dan po vladi se je oglasila tudi Neodvisna lista za Maribor. Njen predsednik dr. Alojz Križman je podprl prizadevanja podjetja MTI Evropa za nakup celotnega premoženja Tama v stečaju, saj gre po njegovih besedah za edinega resnega kupca. Hkrati pa je po Križmanovih besedah sramota, kako se je v postopku sanacije in v stečajnem postopku do problematike Tama obnašala vlada, v kateri vidi Križman največjega krivca za propad podjetja in izgubo 7000 delovnih mest. Sedaj bo moral tujec obuditi proizvodnjo in odpreti nova delovna mesta ter storiti to, kar bi morala že prej storiti slovenska vlada. Država, ki je bila do stečaja lastnica Tama, je imela do njega mačehovski odnos, zato je za podjetje po Križmanovih besedah edina rešitev, da dobi novega lastnika. Mestna občina Maribor pa si je s pismom o nameri, ki ga je še za časa Križmanovega županovanja podpisala s podjetjem MTI Evropa, menda že zagotovila prednost pri odkupu morebitnih odvečnih zemljišč in pri revitalizaciji celotnega kompleksa nekdanjega Tama.

Tako kot je pri nas že v navadi, se je tudi prodaja Tama očitno že začela politizirati. Sodišče pa čaka nevhvaležna naloga, saj mora v takšnem spolitiziranem ozračju samostojno, neodvisno in nepristransko odločiti, ali bo premoženje Tama prodalo podjetju MTI Evropa ali ne. Odločitev stečajnega senata bo znana še ta teden.

T. K.





**Danica Merlin: Že za prvi svet delavcev smo predlagali, naj bi izbirali kandidate med delavci z vsaj srednješolsko izobrazbo. Predlog je propadel, češ da imajo vsi zaposleni pravico kandidirati. Pred naslednjimi volitvami bom skušala prepričati delavke in delavce, da je uveljavitev tega kriterija njim v prid in ne kratenje njihovih pravic.**

*Podjetje je bilo olastninjeno leta 1995. Ali imate od tedaj tudi soupravljanje?*

Svet delavcev imamo od maja 1995. Organiziran je bil na pobudo sindikata tekstilnih delavcev pri ZSSS, ki je edini sindikat v podjetju in je kar 86 odstotkov zaposlenih njegovih članov. Sindikat je predlagal 90 odstotkov kandidatov za svet delavcev, preostali pa so sami zbirali podpise za kandidature. Svet delavcev je 13-članski, vsi smo neprofesionalci, čeprav imamo v predlogu participacijskega dogovora odprto možnost, da postavimo profesionalca. Dela se je nabralo toliko, da ga ljubiteljsko res ni mogoče več opravljati.

*V nekaterih podjetjih predsedniki sveta delavcev pravijo, da lahko poleg rednega dela brez težav opravijo tudi delo v svetu delavcev (ti so sicer v manjšini). V drugih pa menijo kot vi. Zato me zanima, česa vsega se je toliko nabralo.*

V začetku mandata se je zgodilo nekaj nerodnosti pri obveščanju. Na primer: leta 1996 je uprava uvedla varčevalne ukrepe, ne da bi se prej posvetovala s svetom delavcev. Ne trdim, da uprava ni hotela obvestiti sveta delavcev, do tega je prišlo bolj iz nevednosti. Zato smo se dogovorili, da je bolje svet delavcev obveščati več, kot je potrebno po določilih zakona, kot pa izpustiti področja, kjer bi moral svet delavcev sodelovati na zakonsko določen način. Sicer pa svet delavcev in uprava dobro sodelujeta. Začetne težave so bile predvsem posledica neznanja obeh strani.

Sem pa tudi članica nadzornega sveta podjetja, kar še povečuje obseg mojega dela v soupravi. Zato bi

bilo dobro, če bi v naslednjem mandatu izborili profesionalno opravljane funkcije predsednika sveta delavcev.

Precej energije pa pobere tudi pričevanje članov sveta delavcev, da ne morejo delovati na način delavskega sveta, kot mnogi med njimi še vedno hočejo, ker ne uvidijo razlik med sodelovanjem pri upravljanju in soupravljanjem.

*Kako vpliva na delo sveta delavcev članstvo večine njegovih članov v sindikatu? Vi ste tudi članica izvršnega odbora sindikata. Kot sindikalisti ste zainteresirani, da se da zaposlenim čim več čim prej, svet delavcev pa*

drugi strani, mu je to kvečjemu v pomoč. Ima več podatkov in stvari lahko izpelje po drugi poti, če po prvi ne gre. In ve, do kod je pametno iti na en in na drug način.

*Omenili ste, da člani sveta delavcev ne poznajo dobro vloge sveta delavcev. Domnevam, da se pri vas delo sindikata in sveta delavcev prepletata in na neki način podvajata.*

Ko smo začeli, smo res precej podvajali delo. Lani pa smo začeli drugače: na sindikatu nismo več obravnavali gospodarskih tem, pač pa izključno sindikalne. Sindikat se je usmeril v poskuse iztržiti od uprave za delavce čim več. Zdaj imamo tu-

stike in dobivamo vse pomembne podatke.

*Ali ste se člani sveta delavcev izobraževali?*

Smo, vendar premalo in ne vsi. Težava je v tem, da ljudje preprosto ne čutijo potrebe po tem. Se pa seveda vsi skupaj soupravljanja še privajamo. Mislim, da smo v svetu delavcev premalo izobraženi in to je nemara njegova največja težava. Sindikat je poskusil uveljaviti načelo, naj bi za svet delavcev kandidirali zaposleni z najmanj srednješolsko izobrazbo. Predlog ni dobil podpore, češ da ima vsak zaposleni pravico kandidirati. Pred letošnjimi volitvami v naslednji svet delavcev pa bi zaposlene rada prepričala, da upoštevanje izobrazbe

## Izobražen svet delavcev – nuja

**Danica Merlin, predsednica sveta delavcev v Tosami, o razumevanju in nerazumevanju vloge soupravljanja**

Domžalska Tosama d. d. je lastninjenje končala že leta 1995 in takrat tudi izvolila svet delavcev. V podjetju je nekaj več kot 700 zaposlenih, ki imajo v lasti približno deset odstotkov kapitala. Predsednica sveta delavcev Danica Merlin nam je povedala, da Tosama kar uspešno premaguje težave, ki jih je imela v minulih letih, čeprav položaj seveda še zdaleč ni stabiliziran. V zadnjih letih je bilo podjetje enkrat samkrat v izgubi, leta 1993, potem ko so leto prej porabili veliko denarja za odpravnine, dokupe delovne dobe 150 delavkam in delavcem, za katere v zaostrenih tržnih razmerah ni bilo več dela. Tudi krizo leta 1996, ko je bilo treba uvesti varčevalne ukrepe in zmanjšati število zaposlenih še za 80 delavcev, je podjetje uspelo premagati. V zadnjem času pa se odpirajo novi trgi in pojavljajo se že potrebe po novih zaposlitvah. Soupravljanje v takih razmerah teče sorazmerno gladko.

*mora gledati na dolgoročneje interese, na obstoj podjetja in delovnih mest. Kako ta nasprotja interesov združujete v eni osebi?*

Meni osebno dejstvo, da sem članica obojega, pomaga. Treba pa je imeti jasno stališče glede sindikalnega in soupravnega področja dela. Meni članstvo v obeh organizacijah koristi tudi zato, ker lahko dobro spoznam utrip kolektiva. Če greš med ljudi, dobiš drugačno sliko in lahko odprto vprašanje obravnaviš z drugega zornega kota. Če greš med ljudi, lahko med njimi tudi malo lobiraš, ne sicer z metodami sindikata, pač pa s podatki. Vendar mora biti članom sveta delavcev pri tem jasna razmejitev pristojnosti in načina dela med svetom delavcev in sindikatom. Če si na obeh straneh, moraš to še posebej upoštevati.

*Torej ne škodi, če je član sindikata ali celo vodstva sindikata hkrati član sveta delavcev ali celo njegov predsednik ali pa član še kakega drugega organa, denimo nadzornega sveta?*

Ne. Če je takemu človeku jasna usmeritev, kaj mora iztržiti na eni in

di mnogo manj skupnih sej sveta delavcev in sindikata.

*Participacijskega dogovora še nimate. Zakaj ne? V kratkem vam bo potekel mandat.*

Vsa krivda za to je pri svetu delavcev. Svet delavcev ima komisijo za pripravo participacijskega dogovora in osnutek tudi narejen. Toda dlje od tod nismo prišli, najverjetneje zato, ker kakih večjih problemov zaposleni nimamo. Zaenkrat z upravo nimamo nikakršnih težav, nikoli ni odklonila naših predlogov glede dela sveta delavcev, bodisi da bi menila, da so stroški previsoki, ali da se za to trati preveč časa itd., če so bili predlogi v skladu z zakonom o soupravljanju.

*Ali želite s participacijskim dogovorom doseči kaj več, kot predpisuje zakon?*

Radi bi povečali sejnine, zdaj imamo po tri tisoč tolarjev sejnine na člana in štiri tisoč za predsednika sveta, in radi bi postavili profesionalca. Zanima nas tudi delavski direktor. V statutu je mesto zanj določeno, vendar ga še nismo postavili, ker njegove naloge še niso jasno opredeljene. Poleg tega imamo z upravo zelo dobre

ne pomeni izločanja ljudi in kratenja njihovih pravic, pač pa je njim v prid.

*Skratka, uprava voljno sodeluje s svetom delavcev, upošteva zahteve in potrebe zaposlenih.*

Res je tako. Imamo tudi dobro urejeno obveščanje zaposlenih. Ponovno smo uvedli oddelčne sestanke. Izdajamo tedenske novice, v katerih vodja vsakega sektorja na kratko opiše, kaj se dogaja. Mesečno dobivamo podatke uprave in vsak drugi petek v mesecu sva predsednici sveta delavcev in sindikata dogovorjeni za sestanek z direktorjem.

Z upravo smo se dogovorili, da nam podjetje plača polovico kolektivnega nezgodnega zavarovanja za 24 ur dnevno. Podjetje nam plača tudi 40 odstotkov dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Dali smo predlog za preventivno okrevanje za določeno starostno skupino delavk v zdravilišču, kar sodi v program zniževanja bolniškega staleža, ki je pri nas zelo visok, 15-odstoten. Preventivno okrevanje smo nekoč že imeli, vendar je delavke, ki so to lahko izkoristile, določil zdravnik. To pa smo zdaj izločili in dejali, da je zdravstveno varstvo eno, mi pa bomo skrbeli, da bodo zaposleni čim manjkrat potrebovali zdravnika.

*Vse to je dosegel svet delavcev?*

Za zunanje strokovnjake pri programu zniževanja bolniških se je odločila uprava, vendar je svet delavcev na problem visokega bolniškega staleža večkrat opozarjal. Delovne razmere v nekaterih oddelkih so ubijajoče, poleg tega imamo fleksibilno zaposlovanje, ljudi po potrebi premeščajo iz oddelka v oddelek. Zaposleni kajpak s tem niso zadovoljni. Svet delavcev je opozoril tudi na druge probleme, ki so se izkazali kot križa vodenja srednjega menedžmenta, ki ni pripravljen delati z ljudmi. Temu se zdaj posveča več pozornosti, vodje se izobražujejo.



## Pogovor s predsednico Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije v Vinagu Cilko Popovič

**"Sindikat v našem podjetju si prizadeva vse probleme rešiti v sodelovanju z vodstvom podjetja, s katerim imamo korektno odnose. To nam je doslej uspevalo, saj imamo na sodišču en sam delovni spor, pa še tega smo podedovali. Vse druge probleme in spore rešimo s pogajanjem med upravo, svetom delavcev in sindikatom," pravi predsednica Sindikata kmetijstva in živilske industrije v Vinagu Cilka Popovič.**

### Vinska klet v središču mesta

V Vinagu je ta čas zaposlenih 226 delavcev za nedoločen čas in 20 delavcev za določen čas. Podjetje obdeluje oziroma upravlja 325 hektarov vinogradov in 180 hektarov sadovnjakov, poleg tega pa ima tudi eno najstarejših podzemnih vinskih kleti v Evropi, ki je velika kar dva hektarja. Njena posebnost je tudi v tem, da se nahaja v središču oziroma pod središčem mesta. V vinski klet, ki so jo zgradili leta 1846, lahko shranijo 5,5 milijona litrov vina, poti med vinskimi sodi pa so dolge 2,3 kilometra. Asortiment vrhunskih vin, ki jih prideluje in proizvaja Vinag, je izjemno širok in sega od mariborčana do rizvanca, kernerja, laškega rizlinga, chardoneya, renskega rizlinga, traminca, rume-nega muškata, belega pinota, sauvignona, si-vega pinota, zelenega silvanca in še nekaterih vrhunskih vin. Večino vina prodaja Vinag na domačem trgu, nekaj pa ga tudi izvozi.

Skupaj s Kmetijsko zadrugo Pesnica in ob pomoči države je Vinag lani obnovil tudi svojo hladilnico za sadje. V najsodobnejšo hladilnico s kontrolirano atmosfero in vgrajenim ULV sistemom lahko shranijo 5 milijonov kilogramov jabolk in drugega sadja.

### Plače po kolektivni pogodbi

V Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije v Vinagu je vključenih več kot 200 delavcev. "Posebej me veseli, da se v sindikat vključujejo tudi mladi delavci, ki prihajajo v podjetje. Delavci se očitno zavedajo prednosti, ki jim jih prinaša članstvo v sindikatu," pravi Popovičeva.

Zato, da bi upravičili zaupanje članstva, si sindikat v Vinagu prizadeva za spoštovanje pravic, ki jih delavcem dajajo zakoni in kolektivna pogodba.

"Plače prejemamo po kolektivni pogodbi. Sindikat pa si prizadeva, da bi delavci dobili še kaj več," pojasnjuje Popovičeva. "Lani smo dobili regres za letni dopust v višini 102.000 tolarjev, izplačan je bil v dveh delih, polovico regresa pa smo dobili v bonih. Regres za malico in stroške prevoza na delo dobimo po kolektivni pogodbi."

Sindikat za svoje člane organizira tudi ugodne nakupe, zdravniške preglede in podobno. "Vsako leto pošljemo na zdravljenje dva do štiri delavce, ki jih izberemo na razpisu, stroške

poravnamo iz naše članarine. Našim članom omogočamo tudi cenejše nakupe v Mercatorju, Modni hiši, Jeklotehni Merkurju in v nekaterih mesarijah, kjer lahko kupijo meso na tri obroke. Sindikat skrbi tudi za rekreacijo in razvedrilo delavcev. V najemu imamo igrišče za tenis, poleg tega pa vsako leto organiziramo izlet, ki ga združimo s strokovno ekskurzijo. Pri izvedbi teh akcij sindikatu s sredstvi priskoči na pomoč tudi uprava," pravi Cilka Popovič.

Včasih so imeli zaposleni v Vinagu tudi lastne počitniške zmogljivosti, ki pa so jih po vojni za Slovenijo odprodali, saj so bile v čedalje

# "Želim si zlasti povečanje plač in pokojninsko reformo po meri delavcev"



**Cilka Popovič: Delavci se zavedajo pomena sindikata, zato jih za članstvo v našem sindikatu ni težko pridobiti**

slabšem stanju. Sedaj sindikat pomaga delavcem organizirati letovanja preko agencij.

"Poleg tega sindikat vsako leto obdara otroke za dedka Mraza, članom pomagamo ob elementarnih nesrečah, ob smrti v družini in ob daljši bolezni," pravi Popovičeva. "V sindikatu posvečamo veliko pozornosti tudi pogovoru dela, ki so v našem podjetju težki."

### Uspešno delo sveta delavcev

V Vinagu deluje tudi svet delavcev, ki so ga v podjetju izvolili na pobudo sindikata. "Svet delavcev ima devet članov in vsi so člani sindikata, štirje med njimi pa so tudi člani izvršnega odbora sindikata. Svet delavcev, ki ga vodi Milena Lubej, dela zelo uspešno. Delavci pa imamo tudi dva predstavnika v nadzornem svetu. To sta Simona Vižintin in sekre-

tar območnega odbora našega sindikata Dušan Deteček. Sindikat v Vinagu korektno sodeluje tudi z upravo. Še so pošteni menedžerji in eden takšnih je tudi naš direktor Borut Krunder," pojasnjuje Cilka Popovič.

### Kletarji ne morejo delati do 65. leta

V Vinagu se sindikat ta čas ne srečuje s kakšnimi večjimi problemi. Zato pa delavce razburjajo nekatera širša vprašanja, ki zadevajo vse slovenske delavce.

"Najbolj so delavci razburjeni zaradi načrtovane pokojninske reforme. Nikakor se ne morejo strinjati s tem, da se po 40 oziroma 35 letih delovne dobe ne bi mogli upokojiti s polno pokojnino. Vzemimo samo primer kletar-

jev, ki vse življenje delajo pod zemljo v zelo slabih pogojih. Že danes se jih mora veliko invalidsko upokojiti. Kako naj kletarji delajo več kot 40 let in do 65. leta starosti?" se sprašuje Popovičeva. "Zato moramo v sindikatih vztrajati na tem, da lahko gredo delavci v pokoj s 40 oziroma 35 leti delovne dobe ne glede na starost."

"Za delavce je nesprejemljiv tudi kapitalski sklad, ki so ga predlagali snovalci pokojninske reforme. Socialni položaj naših delavcev ni rožnat, zato večina ne bi mogla plačevati prispevkov v kapitalski sklad. Mnogi se s plačami po kolektivni pogodbi težko prebijejo iz meseca v mesec. Kako bi poleg tega še nalagali denar v kapitalski sklad. To je utopija!"

### Kaj bo prinesel davek na dodano vrednost?

"Zadnje čase delavci sindikalne zaupnike veliko sprašujejo tudi o uvedbi davka na dodano vrednost. V zvezi s tem imamo tudi sindikalni zaupniki še vedno premalo informacij."

Cilka Popovič, ki je že tretje leto na čelu Sindikata kmetijstva in živilske industrije v Vinagu, je bila lani tudi na kongresu omenjenega sindikata, kjer je bila izvoljena v republiški odbor sindikata dejavnosti. "Mislim, da bom sedaj imela še več informacij in da bom članom lažje pojasnjevala, kaj dela in za kaj se bori naš sindikat."

Sicer pa si Cilka Popovič na začetku leta želi, da bi letos vendarle izpeljali pokojninsko reformo, ki je nujna. "Vendar pa si želim, da bi bila ta reforma po meri delavcev in ne po meri tistih, ki so pripravili za delavce nesprejemljive predloge. Prav tako bi bilo koristno, če bi letos dvignili izhodiščne plače po kolektivni pogodbi. V tem pogledu dajem vso podporo pogajalski skupini našega sindikata."

Tomaž Kšela



## Nova zgodba

Država še ni poravnala svojih obveznosti iz napak, ki jih je storila v letih 1992 in 1993 – v mislih imam zamudne obresti za premalo in prepozno izplačane plače zaposlenih v kulturi – pa se že odpira nova zgodba, zasnovana na napakah v letih 1994 in 1997.

Aprila 1994 smo dobili zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in lokalnih skupnostih, na osnovi katerega so posamezna ministrstva v naslednjih mesecih sprejemala tudi pravilnike o napredovanju zaposlenih v njihovih dejavnostih. Pravilniki urejajo pogoje za napredovanja, pri čemer sicer upoštevajo značilnosti posamezne dejavnosti ali poklica, temeljni pogoji pa so enotni za vse v javnem sektorju. Med te sodi tudi pravica do rednega napredovanja, ki nastopi tri leta po prvi razvrstitvi v skladu z novim zakonom.

Še pred aprilom 1997 smo sindikati negospodarstva opozarjali delodajalce na čas za napredovanja, vendar je v dolgem prekanju obveljala odločitev državne birokracije, da nastopi pravica do napredovanja šele s pretekom triletnega obdobja od dne veljavnosti pravilnika o napredovanju in ne od dne veljavnosti zakona. To se je potem tudi zgodilo. Napredovanja so bila izvedena in veljavna v posameznih dejavnostih od julija do oktobra 1997.

Naivnejši smo krivico požrti, Policijski sindikat Slovenije pa je sprožil kolektivni spor na Delavnem in socialnem sodišču v Ljubljani, ki se je oktobra 1998 končal s pravnomočno sodbo v korist sindikata.

In posledice: ministrstvo za notranje zadeve mora svojim uslužbencem izdati nove odločbe o napredovanju z začetkom veljavnosti zakona in poračunati razliko za nekaj mesecev.

Razumljivo je, da to pravico sedaj zahtevamo tudi vsi drugipri-zadeti. Prepričan sem, da se bo državna administracija temu upirala, iskala izgovore, oporekala in zapletala in se v zadregi najbrž odločila za na videz pošteno rešitev, da imajo to pravico le tisti, ki jo iztožijo.

To pa bo že spet nova zgodba. Zgodba o tožbah, sodbah in zamudnih obrestih. Če se bomo znova morali podati na to pot, bomo tudi dokončno vedeli, da je z našo varianto demokracije nekaj hudo narobe, saj mora ljudstvo (zakonodajna oblast) svoje najbolj preproste in zakonite pravice uveljavljati do izvršne oblasti le s pomočjo sodne oblasti. Ljudstvo je torej potrebno, izvršna oblast je torej nujna, sodna oblast pa kar neobhodna. Nepotrebni in moteči so pravzaprav le sindikati.

Doro Hvalica

## Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije

### Izhodiščne plače za gostinsko in turistično dejavnost po panožni kolektivni pogodbi za januar 1999

Po zakonu o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač (Uradni list RS, 40/97) se minimalne plače in izhodiščne plače za januar 1999 povečajo za 5,5 %. Količnik povišanja torej znaša 1.055 in je bil objavljen v Uradnem listu. Izplačilo januarske plače bo v mesecu februarju 1999.

Tarifni razred		Izhodiščna bruto plača v SIT za polni delovni čas
I.	Enostavna dela	1.00 57.310,00
II.	Manj zahtevna dela	1.10 63.041,00
III.	Srednje zahtevna dela	1.23 70.491,00
IV.	Zahtevna dela	1.37 78.515,00
V.	Bolj zahtevna dela	1.55 88.831,00
VI.	Zelo zahtevna dela	1.85 106.024,00
VII.	Visoko zahtevna dela	2.10 120.351,00
VIII.	Najbolj zahtevna dela	2.50 143.275,00
IX.	Izjemno zahtevna dela	3.00 171.930,00

Karmen Leban, sekretarka

## Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije

### Povišanje izhodiščnih plač za 5,5 odstotka

Na podlagi 46. člena Kolektivne pogodbe za kmetijstvo in živilsko industrijo Slovenije (Ul. RS št. 47/94) ter 8. člena in 3. člena Zakona o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač (Ul. RS št. 3/98) so izhodiščne plače v kmetijstvu in živilski industriji Slovenije za mesec JANUAR 1999 takšne:

Tarifni razredi	Zahtevnostna skupina	Izhodiščna bruto plača v SIT za polni delovni čas – JANUAR
I.	enostavna dela	57.043,00
II.	manj zahtevna dela	62.747,00
III.	srednje zahtevna dela	70.163,00
IV.	zahtevna dela	78.149,00
V.	bolj zahtevna dela	88.417,00
VI.	zelo zahtevna dela	105.530,00
VII.	visoko zahtevna dela	119.790,00
VIII.	najbolj zahtevna dela	142.608,00
IX.	izjemno pomembna dela	171.129,00
Eskalacijska stopnja znaša		5,5 %

Enotna metodologija izračunavanja plač izhaja iz dogovora v tarifni prilogi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo iz leta 1995.

Jovo Labanac, sekretar

# Sindikati negospodarstva se bodo pogajali

Koordinacija sindikatov negospodarstva je v petek, 8. januarja, objavila javno sporočilo, s katerim je izrazila začudenje zaradi javnega sporočila vlade, da je nova višina izhodiščne plače za prvi tarifni razred 42.506,00 SIT. V izjavo, podpisal jo je Doro Hvalica, je koordinacija sindikatov negospodarstva zapisala, da lahko odločitve o višini te plače sprejema le odbor za spremljanje kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti. Ta se pred objavo ni

sestal, saj je bila seja sklicana za 11. januar.

Sindikati negospodarstva so v izjavo zapisali še zahtevo, naj bi se čimprej začela pogajanja za novo osnovno vrednotenje dela. Ta zahteva je posledica za sedem odstotkov znižanih plač v zadnjih dveh letih, do česar je prišlo zaradi eskalacijske lestvice.

Vlade Republike Slovenije naj bi končno tudi omogočila uporabo certifikatov za premalo izplačane plače, zaposleni v javnem sek-

torju so jih namesto premalo izplačanih plač v letu 1992 prejeli v skupni vrednosti skoraj osem milijard tolarjev.

Koordinacija sindikatov negospodarstva je podprla zahtevo Sindikata carinikov Slovenije, naj vlada državnemu zboru čimprej pošlje v obravnavo že pripravljen zakon o carinsko trošarinski službi. Zakon je nujno potreben, saj v njem predlagane rešitve razrešujejo dosedanje delovnopravne zadrege operativnih delavcev carine. In ne

le to, 1. julija letos začne veljati zakon o trošarinah, kar bo, če ne bo tudi zakona o carinsko trošarinski službi, stanje nevarno poslabšalo.

Služba za odnose z javnostmi je na objavo odgovorila 11. januarja. Po zakonu o minimalni plači naj bi bil minister za delo pristojen, da ugotovi in objavi odstotek uskladitve izhodiščnih plač. Minister je ugotovil, da znaša odstotek uskladitve 1,055. Ta odstotek velja od 1. januarja dalje, velja tako za zasebni kot za javni sektor.



## PРАВNA MNENJA IN NAŠVETI



Piše: Igor Pišek, dipl. iur.

**Denarno nadomestilo v primeru ponovne zaposlitve in sorazmerni del letnega dopusta**

Delavki je zaradi stečaja delniške družbe prenehalo delovno razmerje dne 19. 2. 1998. Republiški zavod za zaposlovanje je izdal odločbo, na podlagi katere je delavka upravičena prejemati denarno nadomestilo 24 mesecev. Delavka se je 23. 2.

1998 ponovno zaposlila za določen čas, tako da je prejela denarno nadomestilo le 3 dni. Koliko časa bo po prenehanju tega delovnega razmerja še prejela denarno nadomestilo?

Delavka v letu 1998 ni izkoristila dopusta v delniški družbi, zato ji je bila z odločbo Jamstvenega sklada Republike Slovenije priznana pravica do izplačila nadomestila plače za ne-

izrabljen letni dopust. Novi delodajalec je pri odmeri letnega dopusta za leto 1998 delavki priznal sorazmerni del: cel letni dopust je znašal 28 dni, novi delodajalec je od tega od-



Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

**Izvršitev sklepa o prerazporeditvi**

Delavec je bil prerazporejen na drugo delovno mesto, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi, je pa nižje ovrednoteno kot njegovo prvotno delovno mesto. Temu sklepu je delavec ugovarjal, vendar je bil njegov ugovor zavržen. Delavec je sprožil delovni spor. Ali

se lahko tak sklep izvrši, čeprav sodni postopek še traja?

Prvi odstavek 106. člena Zakona o delovnih razmerjih določa, da ugovor delavca zoper sklep o njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih zadrži izvršitev sklepa do sprejema dokončne odločitve. Drugi odstavek istega člena pa določa, v katerih primerih ugovor delavca izvršitve sklepa ne zadrži.

Izpodbijani sklep, s katerim se delavec ne strinja, se ne more izvršiti, dokler ni odločeno o delavčevem ugovoru.

Odbor za spremljanje kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti torej ne določa višine izhodiščne plače, ampak objavlja ugotovljeno višino te plače. Predlog ugotovitvenega sklepa pa pripravi ministrstvo za delo.

Služba za odnose z javnostmi je v svoje sporočilo zaključila z ugotovitvijo, da vlada ni objavila nove višine izhodiščnih plač. Pri usklajitvi izhodiščne plače pa naj bi ravnala skladno z dogovorjenim postopkom.

Odbor za spremljanje kolektivne pogodbe negospodarstva je na seji 11. januarja sprejel ugotovitveni sklep, da znaša izhodiščna

Ko pa je pri delodajalcu odločeno o ugovoru delavca zoper sklep, je taka odločitev dokončna, ne pa še pravomočna. Dokončna odločba pa je tudi izvršljiva ne glede na morebiten sodni postopek.

Delavec je v takem primeru tako dolžan spoštovati dokončno odločbo delodajalca in mora začeti delati na novem delovnem mestu. Kasnejša sodna odločba, s katero se ugotovi, da je bila delodajalčeva odločitev nezakonita, to seveda spremeni.

plača za prvi tarifni razred v negospodarstvu 42.506 tolarjev. Sprejel je tudi ugotovitveni sklep o višini dnevnic in nadomestilu za ločeno življenje. Vse te zneske objavljamo v sindikalni listi.

Kot nam je po seji odbora za spremljanje kolektivne pogodbe negospodarstva povedal Doro Hvalica, so se s predstavniki vlade dogovorili za skorajšnji začetek pogajanj o novem osnovnem vrednotenju dela. Sporočilo koordinacije sindikatov negospodarstva pa je bilo na mestu že zaradi tega, ker je v preteklosti že prihajalo do objave različnih številok o višini izhodiščnih plač. F. K.

šel 6 dni dopusta, za katere naj bi delavka dobila nadomestilo od Jamstvenega sklada RS (?). Ali je takšno ravnanje pravilno?

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti določa v 3. odstavku 25. a člena, da zavarovanec, ki pravice do denarnega nadomestila ni v celoti izkoristil, lahko to pravico v preostalem delu izkoristi pri njenem ponovnem uveljavljanju. Delavka je prejela denarno nadomestilo le 3 dni, torej bo po prenehanju delovnega razmerja upravičena do denarnega nadomestila v preostalem delu 24 mesecev. Če ji bo delovno razmerje prenehalo 19. 2. 1999, bo denarno nadomestilo prejela do 17. 2. 2001. Pri tem opozarjamo na pravočasno uveljavljanje pravice do denarnega nadomestila.

Glede drugega vprašanja ni povsem jasno, ali se nanaša na pravilnost ravnanja novega delodajalca ali pa Jamstvenega sklada Republike Slovenije.

Zakon o delovnih razmerjih določa v 59. členu, da ... če delavec sklene delovno razmerje pri drugem delodajalcu, mu je delodajalec, pri katerem mu je prenehalo delovno razmerje, dolžan zagotoviti najmanj sorazmerni del letnega dopusta, preostali del pa delodajalec, kjer je delavec na novo sklenil delovno razmerje. Novi delodajalec je ravnal v skladu z navedeno določbo, saj je delavki zagotovil ustrezen, sorazmeren del letnega dopusta. Glede ravnanja Jamstvenega sklada RS pa naslednje: Iz priložene odločbe te institucije ni razvidno, da bi izplačala odškodnino le za 6 dni, tako kot to izhaja iz vprašanja. Bistveno pa je, da delavka v nobenem primeru ni bila oškodovana, saj je pri novem delodajalcu dobila sorazmeren del letnega dopusta, od Jamstvenega sklada RS pa nadomestilo plače za neizkoriščeni letni dopust (vseeno ali za 6 dni ali za celotni letni dopust – v slednjem primeru je delavka celo na boljšem).

**Sindikalna lista**

Januar 1999	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
<b>Prvi del</b>	SIT	SIT
<b>1. Dnevnice</b>		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.693,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.846,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.285,00
<b>2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)</b>	35,94	35,94
<b>3. Ločeno življenje</b>	63.103,00	53.909,00
<b>4. Prenočišče</b> - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
<b>5. Regres za prehrano (od 1. 1. 1999)</b>		
– po SKPGD (na delovni dan)	537,00	537,00
<b>Drugi del</b>		
<b>1. Jubilejne nagrade</b>		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	53.311,00	45.321,00
– za 20 let	79.967,00	67.981,00
– za 30 let	106.622,00	90.641,00
<b>2. Odpravnina ob upokojitvi</b>	315.514,00	473.271,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
<b>3. Solidarnostne pomoči</b>		
– po SKPD – ob smrti delavca	94.654,00	90.641,00
– ob smrti v ožji družini	47.327,00	–
<b>4. Minimalna plača (od 1. 1. 1999)</b>	68.233,00	68.223,00
<b>5. Zajemčena plača</b>	39.082,00	39.082,00
<b>6. Regres za letni dopust</b>		
– najmanj	102.000,00	84.800,00
– delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	–	102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za prehrano je v januarju nižji za 11,00 SIT na dan zaradi nižje rasti cen prehranjenih izdelkov v decembru v primerjavi z junijem 1998. Predlog za usklajevanje regresa za prehrano dvakrat na leto in z rastjo cen prehranjenih izdelkov je naš. Če bi veljala eskalacija kot za izhodiščne plače, bi bil regres za prehrano tudi v drugem polletju lani 517,00 SIT na dan. Za januar pa bi se povišal na 545,00 SIT. Dejansko smo lani imeli regres v višini 548,00 SIT na dan. Z gotovostjo ocenjujemo, da bo po prvem polletju znesek iz januarja v višini 537,00 SIT usklajen na višji ravni.

4. Regres za letni dopust za letos še ni določen, zato je zapisan dosednji znesek.

Strokovna služba ZSSS



# Predlog zakona o varstvu pri delu nazaj v prvo branje!

**(Povzetek stališč komisije za varnost in zdravje pri delu RO SKEI, predsednik komisije je Vilko Švab)**

Predlagatelji naj pri pripravi novega predloga zakona:

- upoštevajo, da direktiva 391/89 ne zahteva zmanjšanja že doseženega varstva v državah članicah EU,

- uredijo zaščito mladine, žena in invalidnih oseb,
- uredijo način financiranja varstva pri delu,
- upoštevajo javni interes za varstvo pri delu in
- da so delodajalci odgovorni za varnost pri delu tudi v primeru, da to področje poverijo zunanjim službam ali sodelavcem.

V splošnih določbah zakona je treba opredeliti pojme: hujša poškodba pri delu; delovna mesta, kjer obstajajo večje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare; praktična usposobljenost za varno delo.

V temeljnih načelih zakona je treba določiti splošno obveznost delodajalcev za zavarovanje vseh zaposlenih za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni po sistemu "bonus malus".

V 18. členu zakona je treba določiti potrebno število strokovnih delavcev glede na število zaposlenih in vrsto dejavnosti in pri tem upoštevati 7. člen direktive 391/89. Tako naj bi delodajalec, če zaposluje 50 do 250 delavcev, moral zaposliti enega strokovnjaka, v večjih podjetjih pa ustanoviti službo za varnost in zdravje pri delu.

## SKEI Bele krajine zahteva podpis aneksa kolektivne pogodbe

V Beli krajini ugotovljamo, da standard zaposlenih pada iz meseca v mesec, kar dokazuje tudi košarica življenjskih stroškov. Plače so se v letu 1998 povečale le enkrat. Zaradi stagnacije plač je bilo članstvo zelo nezadovoljno in je večkrat zahtevalo odločnejšo akcijo sindikata. Veliko

V 28. členu zakona naj bi bila določba, da se pri delodajalcu, ki zaposluje več kot 50 delavcev, obvezno ustanovi odbor za varstvo pri delu, v njem naj bi bili strokovnjak, pooblaščen zdravnik, predstavnik delodajalca in predstavnik zaposlenih. Zaposlene bi lahko zastopal predstavnik reprezentativnih sindikatov.

V podjetjih z manj kot 50 zaposlenimi pa naj bi le-ti imeli zaupnika za varstvo pri delu.

Denarne kazni za delodajalce, določene v 56. členu zakona, naj se povečajo na najmanj milijon tolarjev, za odgovorno osebo pri delodajalcu pa najmanj na 200.000 tolarjev. Kazen za odgovorno osebo naj inšpektor izterja na kraju samem. Višina kazni za delodajalce po 58. členu naj znaša najmanj 700.000 tolarjev, za odgovorno osebo pa najmanj 200.000 tolarjev.

Pripravil: F. K.

delavcev je namreč razporejenih v najnižje tarifne razrede. Kar nekaj delavcev je prejelo dodatek k plači, saj je bila zakonsko določena minimalna plača višja od njihove.

Zahteva za vsaj 10.000 tolarjev večje plače kovinarjev je zato več kot upravičena.

Za doseg zastavljenih ciljev smo v SKEI Bele krajine pripravljene uporabiti tudi najostrejše oblike sindikalnega boja.

Jurij Kobe in Jožef Kočvar,  
predsednik in sekretar SKEI Bele krajine

## Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96) za januar 1999 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. enostavna dela	1,00	55.689
II. manj zahtevna dela	1,12	62.372
III. srednje zahtevna dela	1,25	69.611
IV. zahtevna dela	1,45	80.749
V. bolj zahtevna dela	1,60	89.102
VI. zelo zahtevna dela	1,90	105.809
VII. visoko zahtevna dela	2,25	125.300
VIII. najbolj zaht. dela	2,60	144.791
IX. izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela	3,10	172.636
Eskalacija	5,5 % (JAN 99)	*

\* Zakon o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač, Ur. l. RS, št. 40/97, 3/98

ZAKON OMEJUJE LE RAST IZHODIŠČNIH PLAČ, NE PA TUDI RASTI MASE PLAČ!

2. Regres za letni dopust za leto 1999 (najmanj) 102.000 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano JANUAR 1999 15.776 SIT
- dnevnice - cela 3.500 SIT
- polovična 1.750 SIT
- znižana 1.218 SIT
- kilometrina (od 27. 3. 1998) 35,94 SIT

4. Nekateri drugi prejemki od 1. 1. 1998

JUBILEJNE NAGRADE:

A: PO KPD ZA SKUPNO DELOVNO DOBO B: PO SKP ZA DELOVNO DOBO  
PRI ZADNJEM DELODAJALCU

- za 10 let 45.320 SIT ena izhodiščna plača I. tarifnega razreda
- za 20 let 67.981 SIT ena in pol izh. plače I. tarifnega razreda
- za 30 let 90.641 SIT dve izhodiščni plači I. tarifnega razreda

ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: 425.841 SIT ali\*

SOLIDARNOSTNE POMOČI:

- smrt delavca 283.894 SIT ali\*
- ostalo 141.947 SIT ali\*
- daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
- nadomestilo za ločeno življenje 56.779 SIT ali\*

\* Glej pojasnila

### 5. Drugo

- najnižja plača (Ur. l. RS, št. 1/99) za JANUAR 1999 68.223 SIT
- zamaknena plača od 1. 1. 1999 (Ur. l. RS, št. 1/99) 39.082 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za OKTOBER 1998 158.774 SIT
- na zaposlenega v RS 158.774 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za AVGUST-OKTOBER 1998 157.757 SIT
- na zaposlenega v RS 157.757 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 1/99) 141.947 SIT
- bruto 141.947 SIT
- neto 90.641 SIT

### Pojasnila:

#### 1. IZHODIŠČNE PLAČE:

- usklajevanje po Zakonu o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač, Ur. l. RS, št. 40/97 in 9/98.

Vir: Tarifna priloga k panožni kolektivni pogodbi (Ur. l. RS, št. 37/96) Zakon

#### 2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: KPD, SKP

#### 3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

- REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače zaposlenih v RS v preteklih treh mesecih
- DNEVNICE: določene z uredbo
- KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.)

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98) KPD

#### 4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

- JUBILEJNE NAGRADE: osnova je povprečna mesečna neto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, SKP na novo uvaja tudi jubilejno nagrado za delovno dobo pri delodajalcu

- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca

- SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

Vir: KPD, SKP

**Opomba:** Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 3/98 in 1/99S.



Zakonske pravice do odsotnosti z dela zaradi rojstva otroka in nege otroka pomembno vplivajo na zaposljivost predvsem mladih žensk. Po zadnjih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije iz oktobra 1998 znaša stopnja registrirane brezposelnosti za moške 13,3 %, za ženske pa že 16,1 %. Urad za žensko politiko Vlade Republike Slovenije je v letu 1998 z anketo mladih iskalk zaposlitve ugotovil, da le-te ocenjujejo, da pri predstavitvi kandidatke za delovno mesto delodajalce bolj od njene strokovne usposobljenosti za delo zanimajo, kakšne so oziroma bodo njene družinske obveznosti. Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje je bilo v prvih devetih mesecih 1998. leta kar 74,3 % vseh novih delovnih razmerij sklenjenih za določen čas. S sklenitvijo delovnega razmerja za določen čas delodajalci vplivajo na odločanje mladih družin za rojstvo otroka.

**Ocenjujemo, da predlog zakona spodbuja enakomernejšo**

**pusta s 365 na praviloma 410 dni** je zato za veliko število upravičenk manj sprejemljivo. Če bo torej sprejeto podaljšanje starševskega dopusta, je dobrodošla možnost izbire med pravico do 75 dni starševskega dopusta, vavčerjem za plačilo varstva otroka, nakupom stanovanja ali plačilom prispevkov za socialno varstvo.

Možnost izbiranja med vsakoletnim dodatkom za veliko družino in izrabo petkratnika tega dodatka za rešitev stanovanjskega vprašanja je prav tako dobra novost. Nerešeno stanovanjsko vprašanje namreč prav gotovo pomembno ovira nastanek mladih družin in njihovo odločitev za rojstvo več otrok.

Ker delodajalec lahko vpliva na odločitev posameznika o rojstvu otroka zlasti s sklenitvijo in ohranitvijo delovnega razmerja za določen čas, mora zakon vsebovati tudi varovala za izrabo pravice delavke/ca do starševskega dopusta. **Zakon naj sankcionira, če delodajalec od upravičenca/ke za-**

več razlog za manjše možnosti zaposlovanja.

Starševski dopust je obremenitev za delodajalca, ki mora v tem času zaposliti nadomestnega delavca, ga vpeljati v delo ter organizirati delovni proces upošteva-joč izostanke z dela zaradi družinskih obveznosti. **Predlog zakona bi moral torej predvideti tudi ekonomske spodbude delodajalcem v zvezi s temi obremenitvami.** Zaželeni učinki predloga zakona bodo namreč omejeni, dokler zakonodajalec in vlada ne bosta v sodelovanju s socialnimi partnerji poiskala ustrezne rešitve.

Predlog zakona prerazporeja sredstva za otroški dodatek družinam, ki zaradi nizkega dohodka na družinskega člana pri vzgoji otrok potrebujejo pomoč države. Takšno pomoč potrebujejo zlasti enoroditeljske družine in družine z več otroki. Univerzalni otroški dodatek je v sedanjih razmerah v primerjavi z doseganim dohodkom za družine z najvišjimi do-

vice do nadomestila plače med starševskim dopustom. Pravica je bila vezana zgolj na obstoječe zavarovanje pred dnevom obveznega nastopa porodniškega dopusta. Predhodna zavarovalna doba zato ni vplivala na uveljavitev pravice, temveč se je odražala zgolj v odmeri nadomestila. Nadomestilo je bilo izplačevano, dokler je trajalo delovno razmerje. Če je bilo delovno razmerje med časom dopusta zaradi poroda oziroma vzgoje in nege otroka prekinjeno brez krivde ali volje matere, je bila kljub temu ohranjena pravica do nadomestila.

Predlog zakona pa v 30. členu uvaja nov pogoj za uveljavitev pravice do nadomestila: 4 mesece dejansko plačanih prispevkov za porodniško varstvo oziroma 6 mesecev s prekinitvami v zadnjih 12 mesecih. Ta zožitev pravice ni sprejemljiva, saj ne vpliva le na to, ali bo upravičenec/ka uveljavil pravico do nadomestila oziroma starševskega dodatka, saj je na pravico do nadomestila vezana tu-

## Pripombe ZSSS k predlogu zakona o starševstvu in družinskih prejemkih

**porazdelitev vzgoje in nege otroka med oba starša**, kar bo povečalo možnosti za zaposlitev mladih žensk. Takšen bo prav gotovo tudi učinek **očetovskega dopusta**, ki ga lahko izkoristi le oče, ter **obvezni dogovor staršev o izrabi starševskega dopusta**.

Razprava o podaljšanju starševskega dopusta v sindikatih dejavnosti je pokazala, da podaljšanje podpirajo predvsem sindikati v dejavnostih, kjer je visoka ogroženost delovnih mest in podaljšani starševski dopust pomeni podaljšano socialno varnost upravičenk/cev. Večina sindikatov pa je ocenila, da lahko podaljšanje starševskega dopusta zmanjša zaposlitvene možnosti mladih iskalk zaposlitve. Samozaposlene in zaposlene v visoko kompetitivnih dejavnostih (na primer v kulturi) pa opozarjajo, da jim razmere na trgu dela že doslej niso omogočale izkoristiti enoletni starševski dopust. Zlasti delavke se bojijo posledic predolge prekinitve poklicne kariere. Pri tem opozarjajo na zmanjšanje možnosti zaposlitve za mlade ženske, na izgubo delovnih izkušenj in na, na kar se najpogosteje pozablja, zmanjšanje socialnih stikov izven družine.

**Podaljšanje starševskega do-**



**hteva, da se le-ta pravici odpove zaradi interesov delodajalca.**

Pomanjkljivost predloga zakona je, da ne upošteva Resolucije o temeljnih oblikovanju družinske politike v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 40/17. 7. 1993), ki v poglavju 3.3.1. o porodniškem dopustu in dopustu za nego otroka ter nadomestilu izgubljenega zalučka za čas tega dopusta opredeljuje, da je mogoče podaljšanje starševskega dopusta vezati le na zakonodajne rešitve, ki bodo med drugim pomagale podjetjem, katerih delavke oziroma delavci so na porodniškem dopustu, tako da materinstvo ne bo

hodki zgolj simboličnega pomena. Pomembno je, da predlog zakona predvideva usklajevanje dodatka z rastjo cen življenjskih potrebščin.

Direktiva Evropske komisije o starševskem dopustu iz leta 1996 določa, da naj traja pravica do starševskega dopusta tako matere kot očeta najmanj tri mesece, ki se naj izkoristijo do 8. leta starosti otroka. Predlog zakona določa zgolj 45 dni očetovskega dopusta, ki ga je treba izkoristiti v času starševskega dopusta.

Zakon o družinskih prejemkih doslej ni določal predhodne zavarovalne dobe za uveljavitev pra-

di pravica do pokojninske dobe in obveznega zdravstvenega zavarovanja v času starševskega dopusta.

V primerjavi z veljavnimi predpisi bo po predlogu novega zakona upravičencu/ki nadomestilo plače v času starševskega dopusta zagotovljeno le toliko mesecev, kolikor je pred nastopom plačeval/a prispevke. Zakon o družinskih prejemkih namreč v 5. členu določa, da imajo upravičenci pravico do nadomestila ves čas odsotnosti z dela zaradi rojstva, nege in varstva otroka. Nizek starševski dodatek ne more biti ustrezno nadomestilo za skrajšanje trajanja pravice do nadomestila plače.

Zakonodajalec naj upošteva, da je možnost kratke zavarovalne dobe največja prav pri mladih, ki se v istem življenjskem obdobju prvič zaposlijo in hkrati ustvarjajo družino. **Zakon naj določi pravico do nadomestila plače v celotnem trajanju starševskega dopusta.**

Znesek 25.000 SIT je preizek za zagotavljanje socialne varnosti osebe brez pravice do kakšnega drugega nadomestila plače ali pokojnine, ki se zaradi rojstva in nege novorojenca ne more vsaj začasno zaposliti.

(Povzetek pripravil: F. K.)



# kaj delajo

## Sindikata delavcev energetike

### Razlike za premalo izplačane plače v letih 1991 in 1992

Postopki pri delovnih in socialnih sodiščih, ki so jih sprožili naši člani in so zaključeni, so brez izjeme pokazali upravičenost zahtevkov za poplačilo premalo izplačanih plač v letih 1991 in 1992. Skoraj vse tožene družbe, ki so tožbe izgubile, pa so se na sodbe pritožile na višje sodišče in s tem zavlekle pravomočnost sodb.

Med družbami v elektrogospodarstvu so tudi izjeme, saj so nekatere pokazale pozitiven odnos do zahtev delavcev. V Dravskih elektrarnah Maribor je po pogajanjih s sindikatom uprava dosegla sporazum, ki se je končal s sodno poravnavo dolga družbe do zaposlenih.

Tudi v Savskih elektrarnah so se zaposleni in uprava družbe dogovorili za poravnavo dolga, vendar v bistveno nižjem znesku kot pri Dravskih elektrarnah. Čeprav so posamezniki poravnavo sklepali v svojem imenu in za svoj račun, so bili s takšnim izidom nekateri člani nezadovoljni.

Konferenca sindikata elektrogospodarstva je zaradi tega reagirala in naložila predsednikom sindikata v družbah, naj v primeru ponudbe za poravnavo od uprave družbe na pogajanja obvezno vabijo predstavnika vodstva SDE in pravnega zastopnika članov sindikata.

Konferenca sindikata elektrogospodarstva poizkuša na ta način zagotoviti vsem članom čimbolj enakopraven način poplačila premalo izplačanih plač v letih 1991 in 1992. Spoznali smo namreč, da se sicer lahko zgodi, da prejmejo posamezniki le tretjino tega kar bi jim pripada za glavnico in obresti. V eni izmed družb elektrogospodarstva je zaradi poravnave med upravo in zaposlenimi prišlo tudi do tega, da se moramo še pogajati, kdo bo plačal sodne stroške in stroške pravnega zastopnika, tožbe so namreč bile že vložene. Prišlo je tudi do tega, da so razliko do premalo izplačanih plač prejeli tudi tisti, ki niso plačani po kolektivni pogodbi.

Konferenca elektrogospodarstva je prav zato sprejela sklep, ki vodstva sindikatov družb zavzuje, da zagotovijo svojim članom čim bolj ugodno ponudbo o poravnavi. O poravnavi pa se seveda vsak posameznik odloča osebno in le zase.

### Država ruši načela socialnega partnerstva

Ker bodo predstavniki članstva na bližnjem 2. kongresu SDE Slovenije, ki bo 4. februarja, ocenili delo sindikata v preteklih štirih letih, bi rad dal nekaj izhodišč o pogajanjih z vlado glede kolektivne pogodbe.

Plačna politika je bila v minulem obdobju zagotovljena od najaktualnejših nalog sindikata. V tem času smo se pogajali, podpisali in tudi začeli izvajati kolektivno pogodbo za elektrogospodarstvo.

Dejstvo je, da smo se s partnerjem – Vlado Republike Slovenije – pogajali za novo kolektivno pogodbo dobri dve leti in dosegli njen podpis šele z grožnjo s splošno stavko. Ta podatek kaže, da smo imeli pri vodenju socialnega dialoga kar precejšnje težave.

Kmalu po podpisu te kolektivne pogodbe pa je vlada poslala v parlament zakon, ki je posegel v določila podpisane in veljavne kolektivne pogodbe. Poslanci so ta zakon sprejeli povsem mirno, v posmeh načelom socialnega partnerstva in kljub protestom našega sindikata.

Omenjena poteza vlade kaže na njen odnos do socialnega dogovarjanja, saj je očitno kolektivno pogodbo podpisala s figo v žepu oziroma namero, da bo tiste ideje, ki jih ni mogla uveljaviti z argumenti, uveljavila s pozicije oblasti. Takšne poteze vlade rušijo kolektivno dogovarjanje in oblikovanje demokratičnih industrijskih odnosov, temelječih na enakopravnosti socialnih partnerjev.

Ker poseganje v določbe kolektivnih pogodb z zakoni pomeni zanikanje socialnega partnerstva, se moramo temu najodločneje upreti in s tem zaščititi pravice delavcev. Popuščanje na tej točki bi nedvomno povzročilo demontažo kolektivnih pogodb, saj bi se v bližnji prihodnosti srečali z novimi pritiski po odstopanju od določil kolektivnih pogodb. Vladi bomo morali čimprej razjasniti sistem kolektivnih

pogodb, ki velja v svetu in v zahodnoevropskih državah, kjer dolgoletna tradicija kolektivnega dogovarjanja zagotavlja socialnim partnerjem pri urejanju socialno-materialnih pravic delojemalcev absolutno avtonomijo.

V državah Evropske unije, kjer je po vsem sodeč naše mesto, so že zdavnaj spoznali, da so pogoj za uspešno gospodarstvo tudi urejeni in razviti industrijski odnosi med socialnimi partnerji, saj le-ti zagotavljajo potreben socialni mir.

Valter Vodopivec

## Sindikata delavcev trgovine Slovenije

### Lastna reprezentativnost

Nekaj dni pred novim letom je tudi Sindikat delavcev trgovine Slovenije (povezan v ZSSS) prejel odločbo o lastni reprezentativnosti. Takšne odločbe so pred tem prejeli že SKEI, KNG in Sinles. Odločba temelji na 6. in 9. členu zakona o reprezentativnosti sindikatov.

### Solidarnostna pomoč

Kot nam je povedal Sandi Bartol, sekretar sindikata, je izvršni odbor obravnaval vse prejete prošnje za dodelitev solidarnostne pomoči, ki so jih člani sindikata vložili zaradi škode ob novembrskih poplavih.

Izvršni odbor je desetim oškodovancem odobril pomoč, dvema oškodovancema bo pomoč v višini ene zajamčene plače, preje-

## Priprave na skupščino Sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije

### Odslej Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami

Po besedah Miloša Mikoliča, sekretarja sindikata, te dni potekajo razprave o oceni minulega dela in spremembah organiziranosti. V ospredju je novo ime sindikata, ki je skladno z novo klasifikacijo dejavnosti. Poleg sveta, ki bo najvišji organ sindikata, bodo imeli še tri odbore za dejavnosti, in sicer za: komunalo, varovanje in poslovanje z nepremičninami. Odbori za te dejavnosti naj bi bili zelo samostojni, svet naj bi jih le povezoval in omogočal enotno politiko in odnosih s partnerji. Po Mikoličevih besedah bo sindikat močnejši le s krepitvijo strokovne službe in več zbranega denarja. Ena od prednostnih nalog sindikata bo pridobiti nove in sposobne sindikalne zaupnike.

Za predsednika sindikata v novem mandatnem obdobju kandidira le dosedanji predsednik Alojz Terbuč, kandidat za sekretarja je le Miloš Mikolič. Tudi v sestavi organov so predvidene le manjše spremembe.

Sindikata orje ledino zlasti na področju varovanja, kjer v novih zasebnih agencijah de-

lavcem praviloma odsvetujejo včlanitev v sindikat. Nekoliko boljše je le v agencijah, ki so se razvile iz bivše Varnosti. Prav v teh agencijah pa se sindikat srečuje s problemom varstva zaposlenih, ki bi po novem zakonu morali imeti vsaj srednjo šolo, praviloma pa imajo največ poklicno izobrazbo. Sicer pa je delo sindikata oteženo tudi zaradi nejasnega statusa delodajalske strani. Precej boljše je v dejavnosti komunale, tudi v organizacijah, ki poslujejo z nepremičninami, sindikat nima večjih problemov pri zaščiti članstva.

V sindikatu so že razmišljali tudi o povezovanju s sorodnimi sindikati. Če bo sprejeta odločitev za sindikat gospodarskih javnih služb ali sindikat storitvenih dejavnosti, se bodo temu pridružili. Po besedah Miloša Mikoliča se namreč zavedajo, da je moč sindikata odvisna zlasti od številčnosti, koncentracije denarja in stroke.

F. K.



la bosta po 39.082 tolarjev bruto, nakazana na njen račun. Osmim oškodovancem s celjskega območja pa bo pomoč v višini 312.656 tolarjev nakazana na območno organizacijo. Višina pomoči bo odvisna od škode, ki so jo posamezniki doživeli ob poplavih. S tem sklepom je izvršni odbor seznanil predsednike sindikatov podjetij, iz katerih izhajajo prizadeti člani.

F. K.

## Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije

### Sklepne priprave na skupščino

Svet sindikata poklicnih gasilcev je določil listine za skupščino sindikata, ki bo ta petek v Novem mestu. Kot nam je povedal sekretar sindikata **Miloš Mikolič**, so se dogovorili za novo ime sindikata, odslej naj bi se imenoval Sindikat poklicnega gasilstva Slovenije. Novo ime je skladno z novo klasifikacijo dejavnosti. Novo ime pomeni, da se bo dosedaj zgolj poklicni sindikat odprl tudi za druge zaposlene v gasilski dejavnosti. Člani sindikata bodo lahko postali tudi zaposleni na občinskih gasilskih zvezah. V predlogu novega statuta so na novo urejena tudi vpraša-

nja finančno-materialnega poslovanja. Novi statut sindikata bo usklajen s statutom ZSSS.

Sindikat poklicnega gasilstva Slovenije bo po novem statutu dobil tudi podpredsednika, kandidat za to funkcijo je **Leon Pilinger** iz Javnega zavoda za zaščito in požarno reševanje Maribor. Za predsednika je edini kandidat **Bogdan Godnič**, dosednji predsednik. Funkcijo sekretarja naj bi še naprej opravljal **Miloš Mikolič**, ki to funkcijo opravlja v dogovoru s Sindikatom delavcev komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije.

Skupščina bo določila tudi sestavo novih organov sindikata: sveta, izvršnega odbora in delovnih teles. Nov organ bo komisija za pogajanja o kolektivni pogodbi dejavnosti.

Po besedah **Miloša Mikoliča** je Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije opravil pionirsko delo za ta poklic. Sindikat se bo zato odslej lahko posvetil sindikalnim zadevam, zlasti skrbi za boljši gmotni in socialni položaj svojega članstva.

Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije dosedaj ni bil uspešen v prizadevanju za podpis kolektivne pogodbe za zaposlene v poklicnih gasilskih enotah. To pogodbo so podpisali le bivši predsedniki izvršnih svetov skupščin občin. Sindikat je že lani pripravil novo pogodbo, zanjo pa še išče reprezentativnega podpisnika na državni ravni.

F. K.

## Čestitki

### Dušanu Semoliču, predsedniku ZSSS

Čestitam ti za ponovno izvolitev za predsednika. Naša predstavnica **Anna Oulatar** me je obvestila, da je bil 3. kongres izvrstno pripravljen.

Tako kot vi smo tudi mi prepričani, da morajo gospodarske, socialne in politične reforme potekati za dobro ljudi.

Obveščamo te, da smo Svobodne sindikate vključili v seznam rednih prejemnikov naše pošte.

S prijaznimi pozdravi

*Bill Jordan,*  
generalni sekretar ICFTU

### Dušanu Semoliču in Rajku Lesjaku

Čestitam vama za ponovno izvolitev za predsednika in sekretarja ZSSS.

Veselim se nadaljevanja našega medsebojnega sodelovanja.

Prijateljsko vaju pozdravljam

*Fritz Schösser,*  
predsednik DGB Bavarske

# Razvojnih prizadevanj Mariborske livarne niso mogli ogroziti niti ognjeni zublji



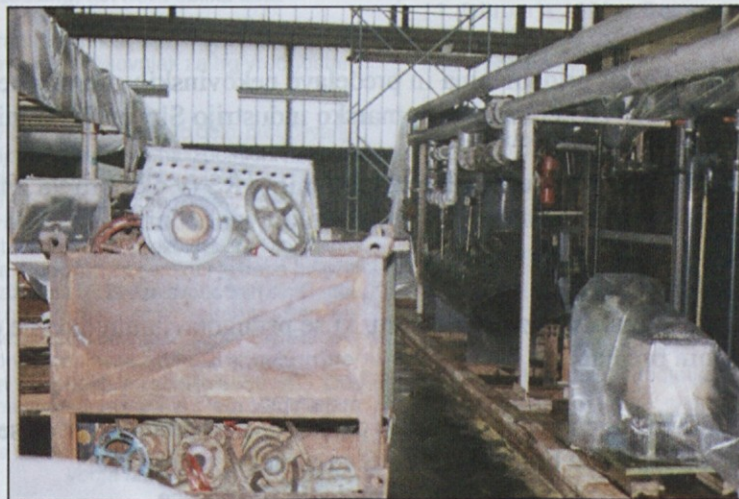
**Konrad Mak: Če galvanika ne bi bila tako kvalitetno in sodobno zgrajena in opremljena, bi požar lahko privedel tudi do ekološke katastrofe, pa še obnova obrata po požaru bi bila težja**

V Mariborki livarni je zagorelo predzadnjo nedeljo v lanskem letu v dopoldanskih urah, ko je v obratu galvanike iznenada prišlo do preboja energetskega kabla. Čeprav so požar hitro odkrili in s pomočjo poklicnih gasilcev tu-

di relativno hitro pogasili, so ognjeni zublji kljub vsemu povzročili za okoli 100 milijonov tolarjev škode. Še sreča, da je bila galvanika izredno sodobno zgrajena in opremljena, sicer bi lahko požar privedel tudi do ekološke katastrofe.

Takoj po požaru je stekla obno-

va galvanike pod vodstvom njenega vodje **Konrada Maka**, ki je pred leti vodil tudi njeno izgradnjo. "V galvaniki je zaposlenih 34 delavcev. Že naslednji dan po požaru smo se vsi zaposleni in zunanji sodelavci lotili sanacije pogoščja in obnove obrata. Najprej je bilo treba odstraniti vse uničene



**Požar v galvaniki je povzročil okoli 100 milijonov tolarjev škode**

dele (plastične cevi, električne žice in podobno), nato pa celoten obrat temeljito očistiti," pojasnjuje **Konrad Mak**. "Posebej smo zaščitili elektroniko, saj upamo, da ni povsem uničena. Delo v galvaniki je bilo namreč računalniško vodeno. Upamo, da krmilni sistem, ki je vitalni del galvanike, ni pretrpel toliko škode kot energetske del, ki je v celoti uničen."

Delavci galvanike z obnovitvenimi deli hitijo, saj bi radi v obratu ponovno začeli proizvodnjo še januarja. Ali bodo obrat lahko tako hitro obnovili, pa je odvisno tudi od tega, ali bodo lahko pravočasno nabavili manjkajočo opremo iz uvoza. Gre zlasti za plastiko, ki je odporna na kisline.

Delavci, ki sodelujejo pri sanaciji, delajo preko rednega delovnega časa, včasih pa tudi v soboto in nedeljo. Upajo, da bodo nadure dobili plačane, saj se ta strošek krije iz zavarovalnine.

"Sicer pa si vsi prizadevamo, da bi proizvodnja v galvaniki čim prej ponovno stekla, saj so od tega odvisni tudi poslovni rezultati celotnega podjetja. Najnunjša dela sedaj poskušamo opravljati na stari galvaniki in pri kooperantih," pravi **Konrad Mak**.

T. K.



## Sindikat kemične nekovinske in gumarske industrije Slovenije

### 1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi dejavnosti - januar 1999 (v SIT):

Zahtev. skup. tarifni razred	Relativno razmerje	Nekovine	Kemija in gumarstvo		
			I	II	III
I. enostavna dela	1.00	53.311.0	53,845.0	57,043.0	61,308.0
II. manj zahtevna dela	1.10	58.642.0	59,230.0	62,747.0	67,439.0
III. srednje zahtevna dela	1.23	65.573.0	66,229.0	70,163.0	75,409.0
IV. zahtevna dela	1.37	73.036.0	73,768.0	78,149.0	83,992.0
V. bolj zahtevna dela	1.55	82.632.0	83,460.0	88,417.0	95,028.0
VI. zelo zahtevna dela	1.85	98.625.0	99,613.0	105,530.0	113,420.0
VII. visoko zahtevna dela	2.10	111,953.0	113,075.0	119,790.0	128,747.0
VIII. najbolj zahtevna dela	2.50	133,278.0	134,613.0	142,608.0	153,270.0
IX. izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela	3.00	159,933.0	161,535.0	171,129.0	183,924.0

Na podlagi Zakona o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač (Ur.list RS št. 40/97, 3/98) se uskladijo izhodiščne plače z rastjo 5,5% od 1.1.1999 dalje.

Po zadnjih znanih podatkih Statističnega urada RS rast življenjskih potrebščin v letu 1998 znaša 6.8 %.

2. Regres za letni dopust - najmanj SIT	102,000.0	102,000.0		
3. Povračila stroškov v zvezi z delom				
- regres za prehrano - na dan SIT	537.00	537.00		
- dnevnice v SIT: cela	3,500.00	3,500.00		
polovična	1,750.00	1,750.00		
znižana	1,218.00	1,218.00		
- kilometrina (od 27.3.1998 dalje) v SIT za 1 km	35.94	35.94		
4. Jubilejne nagrade pri zadnjem delodajalcu v SIT:				
- za 10 let	53.311.0	53,845.0	57,043.0	61,308.0
- za 20 let	79.967.0	80,768.0	85,565.0	91,962.0
- za 30 let	106,622.0	107,690.0	114,086.0	122,616.0
5. Odpravnina ob upokojitvi najmanj SIT:	315,514.0	473,271.0		
6. Solidarnostne pomoči:				
- smrt delavca	157,757.0	157,757.0		
- ostalo - na predlog socialne službe ali sindikata	30% pov.plače	30 do 60% pov.plače		
7. Nadomestilo za ločeno življenje	63.103.0	63,103.0		
8. Drugo				
- najnižja plača (Ur.list RS št. 1/99)	68.223.0	68,223.0		
- zjamčena plača od 1.1.1998 (Ur.l. 1/99)	39.082.0	39,082.0		
- povprečna mesečna bruto plača (VIII-X.98)	158,774.0	158,774.0		

#### POJASNILA:

##### 1. Izhodiščne plače:

Vir: Tarifna priloga h KP za dejavnosti pridobivanja in predelave nekovinskih rudnin (nekovine), objavljena v Ur.listu RS št. 44/98. ter Tarifna priloga h KP za kemično in gumarsko industrijo Slovenije (kemija), Ur.list RS št. 9/98.

##### 2. Regres za letni dopust:

najmanj 102.000 SIT, največ do višine povprečne plače zaposlenih v RS (v oktobru 98 znaša 1158.774 SIT), s tem, da se nad zneskom 110.834 SIT plačajo prispevki in razlika se šteje tudi v dohodnino.

Vir: KPD, SKPgđ.

##### 3. Povračila stroškov v zvezi z delom:

Vir: KP. Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek.

##### 4. Izračun nekaterih drugih osebnih prejemkov:

- jubilejne nagrade: KPD

- odpravnina ob upokojitvi: KPD (osnova povprečna bruto plača v RS za pretekle tri mesece)

- solidarnostne pomoči: osnova povprečna bruto plača v RS za pretekle tri mesece.

- ločeno življenje: najmanj 40% povprečne plače v RS za pretekle tri mesece.

##### 5. KP za nekovine najmanj 2 plači, KP za kemijo in gumarstvo 3 plače.



## Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalna seminarja

## »Pomen, vloga in načini dela nadzornega sveta«

**Cilji:** Namen programa je teoretična in praktična usposobitev za kakovostno in odgovorno opravljanje funkcije delavskih predstavnikov v nadzornih svetih. **Namembnost:** Seminar je namenjen delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, članom svetov delavcev ter sindikalnim funkcionarjem in strokovnim delavcem sindikatov dejavnosti, območnih organizacij ZSSS in Zveze. Pogoji za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. **Čas in kraj izvedbe:** Seminar bo potekal od 2. do 3. februarja 1999 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1.

## PROGRAM SEMINARJA:

1. dan, torek, 2. februar 1999

## Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

## I. modul: POMEN IN VLOGA NADZORNIH SVETOV

- nadzorni sveti v Sloveniji: praksa, problematika, odprta vprašanja
  - formalnopravni okviri delovanja nadzornih svetov
  - tipologija nadzornih svetov: velikost in strukture
  - načini delovanja in sestava nadzornih svetov
  - imenovanje in odpoklic članov nadzornih svetov
  - temeljne vloge in odgovornost nadzornih svetov pri upravljanju
- Izvajalec:** Leonardo F. Peklar, diplomirani pravnik in diplomant Babson Collegea iz programa za podjetniško svetovanje, strokovnjak za trg vrednostnih papirjev.

## II. modul: NADZORNI SVET: RAZLIČNE INTERESNE SFERE IN NJEGOVO DELOVANJE

- nadzorni svet in obvladovanje strateških sprememb
  - interesne sfere in pozicioniranje nosilcev moči
  - nadzorni svet in temeljna razmerja do uprave (ocenjevanje članov uprave), skupščine d. d., sveta delavcev, revizorja, sindikata
- Izvajalec:** prof. šime Ivanjko, strokovnjak za statusno pravo, redni profesor na Pravni fakulteti Maribor

2. dan, sredo, 3. februar 1999

## III. modul: NAČINI DELA NADZORNEGA SVETA (priprava člana NS na sejo)

- NS in organizacijska kultura: vzroki in posledice
  - NS: skupina, team ali posamezniki
  - lastnosti in vrednote ter vloga znanja
  - sinhronizacija delovanja članov NS
  - vodenje sestankov; pogajanja
  - javno nastopanje
  - poslovna etika in morala
  - poslovni bonton
- Izvajalca:** Marjan Peršak, specialist managementa in magister sociologije, strokovnjak za korporacijsko kulturo in strateški management in Bogdana Herman, prof. slavistike, strokovnjakinja za poslovno komuniciranje, poslovni bonton, retoriko; mednarodna licenca trenerja Treninga Dale Carnegie

## IV. modul: OCENJEVANJE DELA NADZORNEGA SVETA IN UPRAVE – delavnica:

- sinhronizacija dela NS
  - samoocenjevanje dela posameznih članov NS in NS kot organa
  - poročanje o delu NS skupščini delničarjev
  - oblikovanje novega predloga za člane NS kot posledica ocenjevanja
  - kriteriji za ocenjevanje
  - posebne naloge predsednika NS ob ocenjevanju
  - revizija poslovanja (management auditing) kot nova oblika dela
  - komisije NS, njihova vloga in pomen
- Izvajalec:** Leonardo F. Peklar, diplomirani pravnik in diplomant Babson Collegea iz programa za podjetniško svetovanje, strokovnjak za trg vrednostnih papirjev.

**Metode dela:** predavanja, razprave, individualno in skupinsko delo, proučevanje primerov, delavnice. **Rok za prijavo:** Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 25. januarja 1999. Seminar bomo izvedli, če bo 20 prijav. če bo prijav več, bomo preostale prijavitelne uvrstili na naslednji seminar. **Kotizacija:** Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 27.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št.50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite »Seminar VIII., sklic na številko 13«. Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzijo in dvoposteljni sobi je 6550 SIT). **Dodatne informacije:** Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, interna 282 ali 061/316 489.

Vodja izobraževanja pri ZSSS:  
Vanda Rešeta

Prijavnica za seminar je bila objavljena v prejšnji številki Nove Delavske enotnosti.

## »Osebnost uspešnega pogajalca«

**Cilji seminarja so:** – omogočiti udeležencem, da ocenijo svoja naravna nagnjenja glede pogajalskih sposobnosti, svoje prednosti in pomanjkljivosti v vlogi pogajalca, – spoznati pogajalske taktike, njihovo uporabo in načine izničenja njihovih učinkov, če jih uporablja nasprotna stran, – seznaniti udeležence z možnostmi in postopki povečevanja svoje pogajalske učinkovitosti. **Namembnost seminarja:** Seminar je namenjen predsednikom sindikatov podjetij in zavodov, funkcionarjem sindikatov dejavnosti in območnih organizacij ZSSS ter članom svetov delavcev. Pogoji za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. **Čas in kraj izvedbe:** Seminar bo v četrtek, 11. februarja 1999, v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I.

## PROGRAM SEMINARJA:

Od 9.00 do 9.15 ure

## Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Od 9.15 do 10.30 ure

## – Pomen osebnosti pogajalcev za uspešnost pogajanja

Test: Stili pogajanja (ocena naravnih nagnjenj pogajalca pri pogajanjih in njegov vpliv na uspešnost pogajanja). Analiza rezultatov testa.

Od 10.45 do 11.30 ure

## – Koristne in škodljive lastnosti pogajalcev

Od 11.30 do 12.15 ure

## – Najpogostejše napake pogajalcev

Test: Ocene nekaterih napak pogajalcev.

Od 12.15 do 13.30 odmor, od 13.30 do 15.00 ure

## – Vrste in načini uporabe pogajalskih taktik

## – Načini nevtraliziranja učinkov pogajalskih taktik

Od 15.15 do 16.30 ure

## – Uporaba moči v pogajanjih

## – Uporaba laži v pogajanjih

## – Odkrivanje laži

Od 16.30 do 16.45 ure: zaključek seminarja

**Metode:** Predavanje, aktivno sodelovanje udeležencev, testi o pogajalski sposobnosti in nagnjenjih udeležencev seminarja, razprava o rezultatih testov in njihovi uporabi, analiza posameznih primerov.

**Strokovni izvajalec:** dr. Bogdan Kavčič, univerzitetni profesor, avtor knjig: "Kako se uspešno pogajati" (1992) ter "Spretnost pogajanja" (1996) in številnih strokovnih člankov o pogajanjih.

**Rok za prijavo:** Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 3. februarja 1999. Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavitelne uvrstili na naslednji seminar.

**Kotizacija:** Cena seminarja znaša 10.000 SIT za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno strokovno gradivo in osvežilni napitki). Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar VI., sklic na številko 06".

**Dodatne informacije:** Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, interna 282 ali 061/316 489.

Vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS:  
Vanda Rešeta

PRIJAVNICA za izobraževalni seminar OSEBNOST USPEŠNEGA POGAJALCA  
11. februarja 1999 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I

Ime in priimek: ..... Datum rojstva: .....

Izobrazba, stopnja izobrazbe: .....

Naslov doma: .....

Zaposlitev: .....

Naziv in naslov družbe: .....

– delovno mesto: .....

Član sindikata dejavnosti Slovenije: .....

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu podjetja oz. zavoda: .....

Predsednik sindikata podjetja DA NE

Drugo (navedite): .....

Funkcije na drugih ravneh sindikalne organiziranosti

– V sindikatu dejavnosti (navedite): .....

– V območni organizaciji ZSSS (navedite): .....

Žig in podpis odgovorne osebe:

Kraj, ....., datum: .....





Nova Delavska enotnost	PREBIVALEC SMARČE PRI KAMNIKU	NA STENO PRITRJEJ PODSTAVEK, POLICA	PTIČ SEVERNIH MORIJ, NJORKA	ITALJANSKA TOVARNA AVTOMOBILOV	BIVIŠI SLOVENSKEGA KOLESAR (Primož)	STAROGRŠKI FILOZOF, GEOGRAF NI MATEMATIK	BRITANSKI REZISER RUSSELL
	MANJŠA LEŠENA POSODA Z UŠESOMA						
	FRANČOSKI KOMEDIOGRAFI (Skopuh)						
	LETOVIŠČE V SLOVENSLEM PRIMORJU						
	RUDI ZAVRL		RIMSKI CESAR MAROŠKI KRALJ				STAR IZRAZ ZA SONČNO PRIPEKO
	SLOVENSKI ILUSTRATOR (Zvonko)			ORODJE ZA REZANJE			
	KR. RIMSKE KONJENICE			<b>NAGRADNA KRIŽANKA št. 2</b>	SIMON GREGORČIČ VAS PRI LJUBLJANI		
	ODPADKI PRI KOVANJU			IGRALKA RINA PERJE PRI REPI			

Avtor: <b>Drago Ronner</b>	IZ POPKA RAZVIT POGANJEK	ZORMAN IVO ŽENSKO POKRIVALO	1 ▼	2 ▼	LEP, POSTAVEN, SPOSOBEN MOŠKI	ŠVEDSKO ZIMSKO ŠPORTNO SREDIŠČE	V vsaki številki nova nagradna križanka	TV VODITELJ ŽNIDARŠIČ ČUŠIN SILVA	3 ▼											
	PRI ORANJU NASTALI JAREK						CIGARETNI OGOREK				DAN V TEDNU	NEBEŠKI SEL UGANDSKI DIKTATOR AMIN								
	NIZOZEMSKI IGRALEC HAUER						VEČ LJUDI SKUPAJ PODELITEV IMENA											NINA IVANIČ OSEL		
	MAJHEN STOL							UGRIZ IME TREH PERGAMSKIH KRALJEV				VOJAŠKI PRATEZ SLAVKO TIHEC								
	OČKA V MEŠCAN-SKEM OKOLJU						ANGLEŠKA BOLEZEN								IT. IGRALKA MIRANDA NEK. JAP. DROBIŽ					
Križanko je pripravil Salomonov ugankar	PRITOK SAVE V BOSNI	PEVEC DARIAN NAJ. RAZVITO BITJE					NAŠ IGRALEC SEVER ČISTOČA					PROSTOR ZA PRODAJO RAZNO-VRSTNEGA BLAGA							PRISTAŠ NEPOTIZNA	
	GORA V ISTRI				Z BESEDAMI POV. MISEL ALBERTO TOMBA							SKOPLJENEC		BRIT. PISAT. FLEMING NAJ. GOROVJE EVROPE					PJIAČA IZ PRAŽENIH ZRN KAVOVCA	
	KENGURU						LADO AMBROZIČ			ČLOVEK Z VELJKIMI OČMI		MAJHNA KOLIČINA TEKOČINE RADJ								
	OKENSKA NAVOJNICA						RADIO-AKTIVEN KEMIČNI ELEMENT	ZAGAN LES KVAD. PRER. ANGL. PISAT. (Charles)						MENJAIČICA			PAULA ABDUL FRAN. KIPAR (Auguste)			
	TRESKA				ARMENSKI ŠAHOVSKI VELEMOJST. ZDRS															
	STADION V BUDJIM-PEŠTI				SKRIVNAME-STITEV LJUDI RUDOLF GOLOUH						TEMAČNOST, TEMA MESTO V BAČKI									
	SOZVOČJE TONOV					SL. PISATELJ (Ivan) MIRAN ALIŠIČ							LUTKAR MAJARON RAJKO LOZAR						KEMIJSKI ZNAK ZA TANTAL	
														ČLAN SEKTE DARBISTOV V ANGLJI						
					AMERIŠKA IGRALKA WINSLET										GLAVNO MESTO AMERIŠKE DRŽAVE GEORGIJE					

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 2 (14. 1. 1999):

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 25. januarja 1999.



**IZHAJA VSAK PETEK!  
BOGATE NAGRADE!**

Pravilna rešitev gesel iz 46. številke Nove Delavske enotnosti: 1. VELIKO, 2. OSEBNE SREČE, 3. IN VEČ PRAVIC, 4. ZA DELAVCE. Nagrado 5000 tolarjev prejme Dušan Kafol, Pivška 2, 6230 Postojna. Nagrado bomo poslali po pošti.